

Medlemmer i Hamarøy kommunes kontrollutvalg

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Møtedato: Onsdag 21. juni 2017 klokken 11.00

Møtested: Møterom Husøya, kommunehuset, Oppeid

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
10/17	Godkjenning av protokoll fra møte 3. mars 2017
11/17	Redegjørelse om status for regnskap 2016 og status økonomi så langt i 2017
12/17	Redegjørelse om feieavgift
13/17	Redegjørelse om rapport om Hamarøy Internasjonale Senter
14/17	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
15/17	Eventuelt

Eventuelle forfall bes meldt leder eller sekretariat (470 37 452)

Oppeid, 14. juni 2017

Ingvald Sørensen (s)
Leder kontrollutvalget

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Kopi sendes: Ordfører, rådmann, Salten kommunerevisjon IKS, varamedlemmer i kontrollutvalget til orientering (varamedlemmer møter kun etter særskilt innkalling).

SAK 10/17

Godkjenning av protokoll fra møte 3. mars 2017

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
21.06.2017

Vedlegg:

- Protokoll fra kontrollutvalgets møte 3. mars 2017

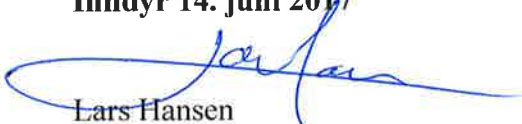
Bakgrunn for saken:

Protokoll fra kontrollutvalgets forrige møte legges frem for godkjenning.

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 3. mars 2017 godkjennes.

Inndyr 14. juni 2017

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

PROTOKOLL – HAMARØY KONTROLLUTVALG

Møtedato: Fredag 3. mars 2017 klokken 11.00 – 13.00

Møtested: Møterom Polden, kommunchuset, Oppeid

Saksnr.: 01/17 – 09/17

Til stede:

Ingvald Sørensen, leder

Torild Valle Thomassen, nestleder

Forfall:

Anniken Rafnung Kristiansen

Varamedlemmer:

Vara for Anniken Rafnung Kristiansen hadde ikke anledning til å møte.

Øvrige:

Rådmann Eirik Andre Høpland møtte i tilknytning til sak 02-04/17

Økonomisjef Ann Åshild Hansen møtte i tilknytning til sak 02/17

Kultur- og næringssjef Hilde Fredheim møtte i tilknytning til sak 03/17

Revisjonssjef Per Asbjørn Andersen, Salten kommunerevisjon IKS

Sekretær for kontrollutvalget Lars Hansen

**Godkjenning av innkalling
sakliste**

Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent.

Merknader:

Det fremkom ikke merknader.

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
01/17	Godkjenning av protokoll fra møte 21. september 2016
02/17	Redegjørelse fra administrasjonen: status for kommunens økonomi
03/17	Redegjørelse fra administrasjonen: årsak til redusert tilskudd prosjektet «Liberio på laget – bolyst 2»
04/17	Redegjørelse fra administrasjonen: kommunens oppfølging av tilsyn med legemiddelhåndtering
05/17	Redegjørelse fra administrasjonen: beregningsgrunnlag for feieavgift, og utvikling i feieavgift de siste årene
06/17	Bestilling av forvaltningsrevisjon rus / psykiatri
07/17	Møteplan 2017
08/17	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
09/17	Eventuelt

01/17 Godkjenning av protokoll fra møte 21. september 2016

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 21. september 2016 godkjennes.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 21. september 2016 godkjennes.

02/17 Redegjørelse fra administrasjonen: status for kommunens økonomi

Rådmann Eirik Andre Hopland, og økonomisjef Ann Åshild Hansen møtte fra administrasjonen for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til orientering.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Redegjørelse fra administrasjonen tas til orientering.

03/17 Redegjørelse fra administrasjonen: årsak til redusert tilskudd prosjektet «Libero på laget – bolyst 2»

Rådmann Eirik Andre Hopland, kultur- og næringssjef Hilde Fredheim og økonomisjef Ann Åshild Hansen møtte fra administrasjonen for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag til vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til orientering.

Kontrollutvalget registrerer at omfanget av prosjektet Bolyst 2 har blitt lavere enn opprinnelig budsjettet, men at kommunen har mottatt refusjon i samsvar med krav sendt til departementet.

Utvalget får i tillegg opplyst at det er startet et arbeid med å lage rutinebeskrivelse for prosjektarbeid i kommunen.

Votering:

Omforent forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til orientering.

Kontrollutvalget registrerer at omfanget av prosjektet Bolyst 2 har blitt lavere enn opprinnelig budsjettet, men at kommunen har mottatt refusjon i samsvar med krav sendt til departementet.

Utvalget får i tillegg opplyst at det er startet et arbeid med å lage rutinebeskrivelse for prosjektarbeid i kommunen.

04/17 Redegjørelse fra administrasjonen: kommunens oppfølging av tilsyn med legemiddelhåndtering

Sak 04/17 ble behandlet før sak 03/17.

Rådmann Eirik Andre Hopland møtte fra administrasjonen for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til orientering.

Utvalget registrerer at kommunen har fått utsatt frist til 20. mars med å gi svar til fylkesmannen. Kontrollutvalget ber om kopi av kommunens svar til fylkesmannen.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til orientering.

Utvalget registrerer at kommunen har fått utsatt frist til 20. mars med å gi svar til fylkesmannen. Kontrollutvalget ber om kopi av kommunens svar til fylkesmannen.

05/17 Redegjørelse fra administrasjonen: beregningsgrunnlag for feieavgift, og utvikling i feieavgift de siste årene

Rådmann Eirik Andre Hopland møtte fra administrasjonen for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag:

Saken utsettes til neste møte. Utvalget ber om en oppstilling av utgiftene for de 3-4 siste årene.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken utsettes til neste møte. Utvalget ber om en oppstilling av utgiftene for de 3-4 siste årene.

06/17 Bestilling av forvaltningsrevisjon rus / psykiatri

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjektet psykiatri / rus slik det er beskrevet i prosjektplan datert 22. februar 2017.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjektet psykiatri / rus slik det er beskrevet i prosjektplan datert 22. februar 2017.

07/17 Møteplan 2017

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget avholder møte følgende datoer i 2017:

Fredag 3. mars

Tirsdag 23. mai (behandling av regnskap)

Torsdag 19. september

Ytterligere møter avholdes ved behov.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget avholder møte følgende datoer i 2017:

Fredag 3. mars

Tirsdag 23. mai (behandling av regnskap)

Torsdag 19. september

Ytterligere møter avholdes ved behov.

08/17 Orienteringer fra revisjon og sekretariat

Revisor orienterte:

Sekretariatet orienterte:

- Om dokumenter vedlagt saken.

Vedtak:

Saken tas til orientering.

09/17 Eventuelt

Det fremkom ikke ytterligere saker til behandling.

Oppeid den 3. mars 2017

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget

Utskrift sendes:
Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer
Hamarøy kommune v/ ordfører og rådmann

SAK 11/17

Redegjørelse om status for regnskap 2016 og status økonomi så langt i 2017

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
21.06.2017

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS 18. april 2017: Uavhengig revisors beretning

Bakgrunn for saken:

Saken er satt på dagsorden etter avtale med kontrollutvalgets leder.

Kontrollutvalget skulle etter vedtatt møteplan ha hatt sak om kommunens regnskap for 2016 til behandling 23. mai 2017. Dette ble utsatt i påvente av ferdigstilling av regnskap, og revisors påfølgende arbeid med sin revisjonsberetning. Revisor har den 7. juni 2017 gitt beskjed til sekretariatet at det ikke vil foreligge et revidert regnskap per juni måned 2017.

Vedlagt saken er revisors beretning datert 18. april 2017. Dette er en såkalt negativ beretning som revisor er pålagt å sende inn så snart det er klart at kommunen ikke vil kunne levere regnskap innen de frister som er fastsatt i lov og forskrift.

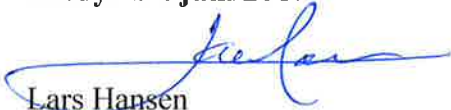
I forbindelse med at saken er satt på dagsorden er rådmannen, eller den rådmannen bemyndiger, bedt om å komme til møtet kl 11.00 for å orientere og svare på eventuelle spørsmål fra utvalget. Det er bedt om at orienteringen inkluderer

- Fremdrift i forhold til avleggelse av kommunens regnskap 2016
- Hovedtrekkene i kommunens seneste økonomirapport
- Økonomiske utsikter for kommunen for 2017

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Inndyr 14. juni 2017

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 19.04.2017
Jnr. 17/328
Arkiv nr. 415 7-3
Hjemmel u off:

Til
Kommunestyret i Hamarøy kommune

Deres ref.: *

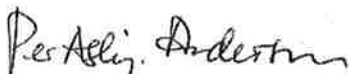
Vår ref.: 1110 1.E6.1

Dato: 18. april 2017

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Rådmannen har ikke avgitt et årsregnskap og årsberetning for Hamarøy kommune for regnskapsåret 2016 innen den frist som følger av forskrift om årsregnskap og årsberetning. Vi har følgelig ikke vært i stand til å utføre revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk innen fristen for å avgi revisjonsberetning 15. april, jf. forskrift om revisjon § 5.

Denne revisjonsberetningen vil bli trukket tilbake når årsregnskap og årsberetning er avgitt og vi har fått tid til å gjennomføre de revisjonshandlinger vi finner nødvendige for å bekrefte årsregnskapet.

Per Asbjørn Andersen
oppdragsansvarlig revisor

KOPI: Kontrollutvalget
Rådmann

SAK 12/17

Redegjørelse om feieavgift

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
21.06.2017

Vedlegg:

- Hamarøy kommune 9. juni 2017: Notat: Redegjørelse om feieavgift Hamarøy kommune

Bakgrunn for saken:

I kontrollutvalgets møte 3. mars 2017 var det satt på dagsorden en sak vedrørende følgende: *Redegjørelse fra administrasjonen: beregningsgrunnlag for feieavgift, og utvikling i feieavgift de siste årene*

Utvalget fattet følgende vedtak i saken:

Saken utsettes til neste møte. Utvalget ber om en oppstilling av utgiftene for de 3-4 siste årene.

I tilknytning til saken foreligger vedlagte notat som gir en forklaring på og en oversikt over utviklingen i feieavgift de siste årene. Notatet inneholder en tabell med følgende spesifisering på resultat de siste 4 årene:

Resultat Feiing	2016	2015	2014	2013
Brukerbetalinger	653 213	266 175	282 533	76 840
Direkte kostnader	575 657	504 106	676 930	300 197
Indirekte kostnader	18 689	10 705	17 611	
Netto kapitalkostnader	8 250	15 012	22 423	
Sum kostnader	602 596	529 824	716 964	300 197
Overskudd (underskudd)	50 617	263 649	434 409	223 357
Selvkostandel	108 %	50 %	39 %	26 %

Ulike kommuner har ulike kostnadsbilder for sine selvkosttjenester, uten at dette nødvendigvis innebærer at en kommune med høye kostnader driver i strid med forskrift. For sanneligningens del tas med for 2016 tall fra noen kommuner som viser deres kostnader til feiing:

Hamarøy	kr 602 596
Gildeskål	kr 273 856
Steigen	kr 421 236
Beiarn	kr 215 095

I forbindelse med at saken er satt på dagsorden er rådmannen, eller den rådmannen bemyndiger, bedt om å komme til møtet kl 11.40 for å orientere og svare på eventuelle spørsmål fra utvalget.

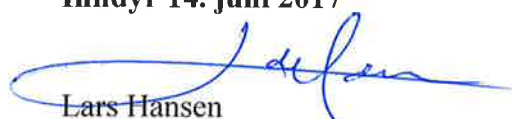
Det mottatte notatet gir en forklaring på og en oversikt over utviklingen i feieavgift de siste årene. Ut over den informasjon som ligger i notatet har sekretariatet bedt om at kontrollutvalget får følgende informasjon om de «Direkte kostnader» som er den største posten:

- Hvilke kostnader inngår i de «Direkte kostnadene»?
- Kan det pekes på en årsak til svingningene i «Direkte kostnader» fra 2014 til 2016?

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Inndyr 14. juni 2017

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Notat

Til: Kontrollutvalget i Hamarøy v/leder
Kopi til: Rådmann
Fra: Petter Staal og Ann-Aashild Hansen
Dato: 9. Juni 2017
Sak: Redegjørelse om feieavgift - Hamarøy Kommune

Innledning:

Kontrollutvalget i Hamarøy har i sak 05/17 etterspurt en redegjørelse fra administrasjonen på bergningsgrunnet for feieavgift, og utvikling i feieravgift de siste årene.

Bakgrunn:

Det har ved gjennomgang av selvkostregnskapet for feiing vist seg at utgiften for feiing har vært vesentlig høyere enn hva som har vært krevd inn fra innbyggerne (huseierne) over flere år.

Det ble for 2016 foretatt en vesentlig økning i avgiften i forhold til 2015 for å kunne komme i balanse. Denne avgiften ble videreført i 2017.

Forklaring:

I oppsettet nedenfor vises de gebyrene som har vært innkrevd tidligere, og fram til i dag.

I oppsettet for resultat og fondsutvikling, har vi også tatt med 2016. Regnskapet for 2016 er pt. ikke ferdig revidert.

Gebyret på feieavgiften har vært følgende siden 2014:

År 2014:	Kr 350,-
År 2015:	Kr 455,-
År 2016:	Kr 1.350,-
År 2017:	Kr 1.350,-

Gebyroversikten viser en økning fra 2014 til 2017 på 285,7 %

Beregningene for selvkostområdet viser at det har vært en merutgift på dette området hvert år fra 2012 til 2015.

Den totale underdekningen pr 31.12.2015 er kr -1.238.243,- . 2016 hadde et positivt bidrag på kr 50.617,- slik at underdekningen pr 31.12.2016 er kr - 1.187.626,-.

Vi ser at effekten på 2016 ikke er optimal. Dette kan skyldes at det er feilføringer i regnskapet for i 2016 som har begrenset effekten av gebyrøkningen.

Vi er nå i gang med en større gjennomgang og budsjettering på alle områder. Både i denne fasen og videre framover, vil hver enkelt ansvarlig for sine ansvarsområder gå nøye gjennom regnskap samt ha en fortløpende oppfølging av regnskapet.

Her framkommer spesifisering på resultat for de 4 siste årene.

Resultat Feiing	2016	2015	2014	2013
Brukerbetalinger	653 213	266 175	282 533	76 840
Direkte kostnader	575 657	504 106	676 930	300 197
Indirekte kostnader	18 689	10 705	17 611	
Netto kapitalkostnader	8 250	15 012	22 423	
Sum kostnader	602 596	529 824	716 964	300 197
Overskudd (underskudd)	50 617	- 263 649	- 434 409	- 223 357
Selvkostandel	108 %	50 %	39 %	26 %

Her vises akkumulert fondssituasjon fom 2012:

Resultat er inntekter - utgifter. Dette er både direkte og indirekte utgifter , kalkulatoriske rentekostnader mm. Skyggefond er saldo for under/overdekning på området. Det er ikke balanseført i regnskapet for dette selvkostområdet.

		Feiing
2011	Sum fond	
	Skyggefond	-
2012	Resultat	-316 828
	Fra (til) fond	
	Udekket	-316 828
	Sum fond	-
	Skyggefond	-316 828
2013	Resultat	-223 357
	Fra (til) fond	
	Udekket	-223 357
	Sum fond	-
	Skyggefond	-540 185
2014	Resultat	-263 649
	Fra (til) fond	-
	Udekket	-263 649
	Sum fond	-
	Skyggefond	-803 834
2015	Resultat	-434 409
	Fra (til) fond	-
	Udekket	-434 409
	Sum fond	-
	Skyggefond	-1 238 243
2016	Resultat	50 617
	Fra (til) fond	-
	Udekket	50 617
	Sum fond	-
	Skyggefond	-1 187 626

SAK 13/17

Redegjørelse om rapport om Hamarøy Internasjonale Senter

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
21.06.2017

Vedlegg:

- Nordvekst AS juni 2017: Rapport - Gjennomgang av kommunens arbeid med flyktninger, med fokus på enslige mindreårige, Hamarøy kommune

Bakgrunn for saken:

Saken er satt på dagsorden etter avtale med utvalgets leder.

Rapporten er utarbeidet med bakgrunn i vedtak i formannskapetets sak 24/2017, hvor det ble vedtatt å be rådmannen legge frem «*en rapport med en full gjennomgang av kommunens arbeide med flyktninger*».

Nordvekst AS har foretatt en gjennomgang hvordan kommunen har lykket med bosettingsarbeidet, men også hvor det kan være forbedringsmuligheter.

Rapporten avsluttes med følgende anbefalinger:

- xii. Så raskt som mulig få kontroll med drifta (overforbruket) og etabler en organisasjon tilpasset inntektene
- xiii. Gjennomfør møter med IMDI og BUF-etat for å kunne danne grunnlaget for videre drift innenfor området (herunder reetablere samarbeidsavtale med IMDI)
- xiv. Få på plass en samarbeidsavtale med IMDI som gir forutsigbarhet

xv. Det anbefales gjennomført en risikovurdering mht bofellesskapet hvor faktorene sikkerhet og faglighet vurderes.

xvi. Gjennomføre en vurdering av hvorvidt man i fremtiden skal bosette både enslige mindreårige og voksne flyktninger

xvii. Det gjøres en vurdering på hvilken måte man best mulig bør organisere bofellesskapet mht antall beboere, voksentetthet, bygningsmasse mv

xviii. Mål for bosetting må innarbeides i rapporteringen til rådmann og kommunestyre

xix. Opparbeidelse av fond ifm inntekter fra bosetting og integrering vurderes

xx. Vurdere bruken av horisontal samhandel mellom flyktningetjenesten og øvrige enheter i kommunen

xxi. Etablere og forbedre interne rutiner for ledelse, styring og rapportering for tjenesteområdet

I forbindelse med at saken er satt på dagsorden er rådmannen, eller den rådmannen bemyndiger, bedt om å komme til møtet kl 12.00 for å redegjøre om hovedtrekkene i rapporten, og svare på eventuelle spørsmål fra kontrollutvalget.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Inndyr 14. juni 2017

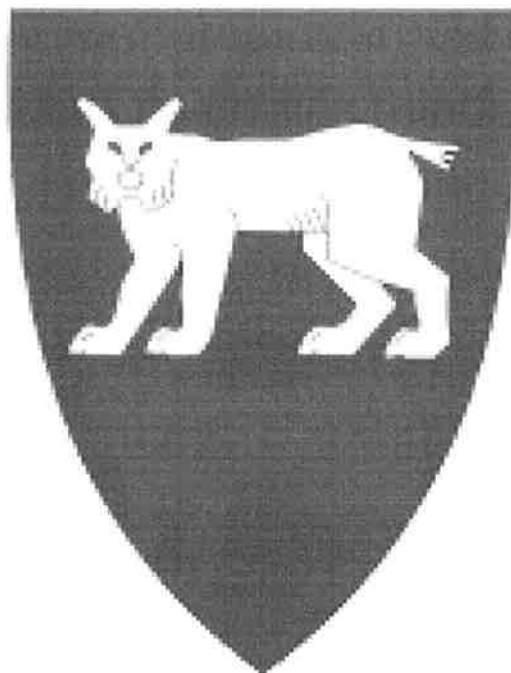

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget

Gjennomgang av kommunens arbeid med flyktninger,
med fokus på enslige mindreårige
Hamarøy kommune

1	Innhold	
2	Innledning:	3
2.1	Oppdragsforståelse	3
	Avgrensninger i rapporten:.....	4
3	Sammendrag	5
4	Målsettinger med integrerings-og bosettingsarbeid.....	6
	Nasjonale målsettinger og krav med integrerings-og bosettingsarbeid	6
4.1	Kommunestyrets målsettinger med bosetting av flyktninger:.....	6
4.2	Gode eksempler – hvordan gjøres dette i andre kommuner	6
5	Faktagrunnlag: (lover, forskrifter, veiledere mm for bosetting og integrering av enslige mindreårige og voksne).....	7
5.1	Økonomi:.....	7
5.2	Organisatoriske forhold: (Kommunal organisering og arbeidsformer):.....	8
5.3	Faglige forhold:	8
6	Hamarøy Internasjonale Senter (HIS)	9
7	Beskrivelse av Hamarøy kommunes arbeide med flyktninger (basert på intervju og dokumentstudie).....	10
7.1	Innledning:.....	10
7.2	Generell beskrivelse:	10
7.3	Gjestegården:.....	14
	Antall bosatte:	15
7.4	Finansielle forhold:.....	15
7.5	Økonomisk styringsinformasjon	16
8	Oppsummering	20
9	Drøfting og konklusjoner.....	23
10	Anbefalinger.....	28
11	Dokumentasjon/vedlegg:	29

2 Innledning:

Formannskapet behandlet i møte av 22 mars sak 24/2017 «Bosetting av flyktninger, korrigeringer av tidligere vedtak». Etter denne behandlingen anmodet formannskapet rådmannen om å legge frem en rapport med en full gjennomgang av kommunens arbeide med flyktninger. Det ble anmodet om at rapporten ble fremlagt til politisk behandling før avslutning av 1 halvår 2017.

2.1 Oppdragsforståelse

En full gjennomgang av kommunens arbeide med flyktninger er en relativt stor oppgave, og tatt i betraktning at gjennomgangen skal legges frem til politisk behandling innen utgangen av juni måned, er det nødvendig å spisse gjennomgangen slik at rådmannen kan nå de frister som gjelder for fremlegging til politisk behandling.

Med bakgrunn i formannskapets formuleringer til rådmannen og rådmannens vurderinger av oppdraget samt tid til disposisjon har Nordvekst AS forstått oppdraget enkelt formulert «til å være en gjennomgang av hvordan kommunen har lyktes med bosettingsarbeidet og hvor har kommunen forbedringspotensialet». For å kunne vurdere dette er det nødvendig å se på hvilke målsettinger man har for arbeidet, enten lokalt eller nasjonalt. For å kunne få en mest mulig helhetlig gjennomgang av tjenesten, men allikevel realistisk innenfor tidsrammer har vi formulert kjernen i gjennomgangen til å være knyttet til faktorene:

Økonomi fordi: kommunen ønsker en gjennomgang av inntekter og kostnader innenfor dette fagfeltet og fordi man ønsker en konsekvensbeskrivelse av endringer i finansieringsordningen og ikke minst ønsker kommunen å se hvordan økonomisk styringsinformasjon nyttes til å ta avgjørelser innenfor dette området

Organisatorisk, herunder ledelse, styring og rapportering fordi: man ønsker en gjennomgang av hvordan kommunen i dag har organisert sitt arbeide med bosetting (dette inkluderer enheter etablert for å integrere og bosette, men også arbeide og koordinering internt mellom de ulike avdelinger i kommunen og eksternt mot frivillige lag og foreninger og mot særskilte samarbeidspartnere som NAV, Husbank, IMDI og BUF-etat). I begrepet organisering inngår også hvordan tjenesten ledes administrativt i kommunen, herunder fullmakter, rapportering, mv.

Faglig fordi: kommunen ønsker en gjennomgang av hvilken kompetanse som ligger til grunn administrativt for arbeidet med bosetting og integrering. Herunder kommunens arbeide iht lokale og nasjonale målsettinger for integrering.

Samfunnsmessige sider: ved å integrere og bosette flyktninger. Hvilke konsekvenser har det hatt for kommunen at man gjennom mange år har integrert og bosatt flyktninger. Viktige faktorer her er: kompetanse, arbeidsplasser

Mulige forbedringsområder fordi: en kommune skal, og bør alltid søke etter nye og bedre måter å utføre sine tjenester på.

Oppsummert kan gjennomgangen formuleres til: «**en økonomisk, organisatorisk og faglig gjennomgang av kommunens arbeide med integrering, herunder samfunnsmessige konsekvenser, og en identifisering av mulig forbedringsområder**».

Presiseringer i arbeidet:

Skille mellom enslige mindreårige (EM) og voksne flyktninger: i oppdraget er det tydeliggjort at kommunen ønsker at gjennomgangen særskilt skal ha fokus på integrering og bosetting av enslige mindreårige. Det er et grunnleggende skille mellom å bosette enslige mindreårige og voksne flyktninger. Dette gjelder særlig hva angår bo og omsorgsoppgaver. Mindreårige som er barn og unge opp til 18 år, har særskilte utfordringer ved at de ikke har foreldre med seg, og dermed har krav på tiltak fra barnevernet (enten det kommunale eller det statlige barnevernet). For voksne flyktninger (enslige eller med familie) går veien om statlige mottak og til kommunal bosetting. I kommunene blir voksne en del av kommunenes Introduksjonsprogram og kvalifisering i egne program, mens EM blir en del av den ordinære opplæringsplanen i en kommune, altså grunnskole, ungdomsskole og deretter videregående skole eller høyere utdanning. For denne gjennomgangen er det derfor lagt vekt på å se på antallet EM som har tatt videre utdanning, kvalifisering og som har kommet i arbeid. Dette gir etter vår mening en god indikator på hvordan man har lyktes i arbeidet med å utdanne og kvalifisere enslige mindreårige og således oppfylle overordnede målsettinger både lokalt og nasjonalt.

Det understrekes også at det på tiden som er tilgjengelig for utarbeidelse av rapporten ikke er mulig å gjennomgå og beskrive i detalj alle deler av flyktningetjenestens virksomhet. Det er derfor vektlagt å identifisere viktige forhold i virksomheten som danner grunnlaget for tjenestens utførelse. Som eks nevnes det at vi har hatt fokus på Introduksjonsprogrammet og vurdert hvordan det gjennomføres, herunder innhold. For EM er det hvordan man kartlegger og lager individuelle planer som danner grunnlaget for bo-og omsorgstiltak som har vært viktige. Dernest har vi gått inn og sett på ledelse og styring av tjenesten, herunder budsjettering og regnskap og rapportering opp mot rådmann.

Vi har lagt stor vekt på å få oversikt over økonomien i tjenesten. Dette gjelder både budsjett og regnskap fra den siste perioden, men også hvordan nye finansieringsregler slår ut for Hamarøy kommune.

Avgrensninger i rapporten:

Det er ikke foretatt intervjuer med barnevernet, voksenopplæringen samt sentralskolen. Heller ikke lensmann og representanter for frivillige lag for foreninger evt næringsforening. Det har ikke vært tid til disposisjon for å gå enda grundigere inn i faglige forhold og se på drift (turnus, bemanning, personaloppsett, vaksentetthet, faglige vurderinger mm), herunder økonomisk informasjon på enhetsnivå.

Hvordan gjennomgangen/evalueringen utføres:

- Grunnlaget for evalueringen forankres i nasjonale målsettinger, standarder og veiledere, samt lokalt formulerte målsettinger samt nøkkeltall fra budsjett og regnskap og interne rutiner, prosedyrer, stillingsbeskrivelser mv så langt dette er mulig
- Gjennom dokumentstudier, gjennomgang av offentlig tilgjengelig statistikk samt intervju med nøkkelpersoner i Hamarøy kommune, IMDI, Husbanken og BUF-etat søkes klarlagt hvordan integrering og bosetting i dag foregår iht tilgjengelig dokumentasjon
- Funn fra dokumentstudier og statistikk samt intervju vurderes opp mot nasjonale og lokale målsettinger, veiledere mv.

3 Sammendrag

I formannskapetets møte av 22 mars ble rådmannen anmodet om å legge frem en rapport med en full gjennomgang av kommunens arbeide med flyktninger. Denne skulle legges frem til politisk behandling før avslutning av 1 halvår 2017.

Som grunnlag for vårt arbeide med rapporten har vi lagt formannskapetets formulering til grunn for arbeidet. Med bakgrunn i den korte tiden til disposisjon for arbeidet har vi utfordret Hamarøy kommune på å være presise i oppdragsformuleringen, og vi har dermed fått tilbakemeldinger gjennom 2 møter med ordfører og rådmann med påfølgende e-mailer med oppsummering samt en presisering etter kommunestyret 20 april hvor det ble anmodet «må sies noe om bygget HIS er lokalisert i (er det hensiktsmessig? for stort/dyrt? etc)».

Hamarøy kommune har bosatt flyktninger siden 2000 og har opparbeidet seg mye kompetanse på området bosetting og integrering av enslige mindreårige. Dette viser seg i intervju både med IMDI og BUF-etat som begge gir Hamarøy kommune uforbeholden positiv omtale som en kommune som har stilt opp for storsamfunnet og vist samfunnsansvar. Åpenbart har kommunen lagt til grunn en strategi med bosetting av enslige mindreårige man har hatt som utgangspunkt at arbeid ikke har vært prioritert nr 1, men derimot vektlagt språkopplæring og grunnskole som grunnlag for videregående utdanning, med senere overgang til videregående skole og utdanning på høyskole eller fagskole. En åpenbar god strategi som Hamarøy kommune har lykkes med. Kombinert med gunstige finansieringsordninger fra statlig side har gjort dette til et godt prosjekt for alle.

I 2013 har startet kommunen med bosetting av voksne flyktninger, et tiltak som har gitt flyktingetjenesten flere oppgaver og utfordringer mht språkopplæring, språkpraksis og arbeidstrening samt bosetting og integrering.

Vår gjennomgang av flyktingetjenesten i Hamarøy kommune viser at tjenesten både økonomisk, faglig og organisasjonsmessige står overfor utfordringer som bør løses relativt raskt. I første omgang dreier dette seg om å vurdere hvorvidt man skal fortsette ordningen med å bosette både voksne og enslige mindreårige flyktninger. Å bosette enslige mindreårige krever relativt mye av kommunen mht faglighet og organisering for bo- og omsorgstiltak og for voksne kreves det et godt introduksjonsprogram med tett oppfølging på språktrening og arbeidspraksis og ikke minst et arbeidsmarked som gir flyktninger en fast jobb. Spørsmålet er hvorvidt Hamarøy kommune har kapasitet og grunnlag for å bosette begge grupper.

Dernest har Hamarøy kommune en utfordring med bruken av gjestegården som utgangspunkt for bofellesskapet. Utgangspunktet for å anskaffe gjestegården var svært godt, men man har ikke greid å følge opp de målsettinger man hadde man anskaffelsen i tillegg til at man faglig sett har erfart behovet for bofellesskap med færre beboere (rom) enn det gjestegården har i dag.

Samtidig må kommunen forholde seg til to viktige endringer i rammevilkår: nemlig at det har blitt flere kommuner som bosetter enslige mindreårige flyktninger og finansieringsordningen for EM er endret fom 1.1.2017. Begge disse endringene har direkte innvirkning på kommunen sitt arbeide og medfører at kommunen bør ta et strategisk veivalg mht bosetting i fremtiden. Å forsøke å opprettholde «volum» mht antall bosettinger for slik å beholde inntektene anbefales ikke.

Flyktingetjenesten har i dag en ubalanse som skyldes at man ikke har god nok oversikt over konsekvensen av endringer i finansieringsordningen. Tidligere kunne man inkludere en stor del av kostnadene i refusjonsordningen, mens det med tilskuddordning kreves en langt større grad av detaljoversikt mht kostnader og inntekter.

Tallene som vi ser indikerer også at driftsnivå er for høyt i forhold til antall flyktninger.

Vår gjennomgang har også vist at kommunen har noen mangler mht administrative rutiner, prosedyrer og regler for stab-og støttetjenester. Dette er det viktig raskt å få på plass.

4 Målsettinger med integrerings-og bosettingsarbeid

Nasjonale målsettinger og krav med integrerings-og bosettingsarbeid

«Innvandrere som skal bo og leve i Norge, skal komme i jobb, bli skattebetalere, lære norsk og bli deltagende samfunnsborgere.»¹

4.1 Kommunestyrets målsettinger med bosetting av flyktninger²:

Som del av samarbeidsavtalen mellom Hamarøy kommune og IMDI er det utarbeidet egen handlingsplan for perioden 2013-2015. Følgende resultatmål er satt opp for perioden 2013-2015:

- Kommunen skal bosette gjennomsnittlig 8 voksne og 8 enslige mindreårige flyktninger i perioden (tallene omfatter ikke familiegjenforening)
- Hamarøy har som mål at 65% går over i arbeid eller utdanning direkte etter endt introduksjonsprogram
- Hamarøy kommune har som mål at 80% er i arbeid eller utdanning et år etter avsluttet program
- Kvinner skal ha særlig fokus, og prioriteres ifm deltakelse i introduksjonsprogrammet, og
- Hamarøy kommune har som mål at 90% av de med rett og plikt etter Introduksjonsloven har oppfylt sin plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap innen tre år.
- Hamarøy kommuner har som mål at av alle som kommer inn i personkretsen for rett og plikt et halvår, skal 50% ha startet opplæringen ved utgangen av det påfølgende halvår, og ved utgangen av neste halvår skal 90% ha startet opplæringen
- Kommunen har som mål at av andelen av de med rett og plikt som går opp til norskprøve består 65% skriftlig prøve, og 90% muntlig prøve.

4.2 Gode eksempler – hvordan gjøres dette i andre kommuner

Kommunen bestemmer selv hvilken etat som skal ha ansvaret for enslige mindreårige. Kommunen velger også hvordan de vil organisere og løse oppgavene. Dette innebærer at det i dag er store variasjoner i kommunenes håndtering av dette arbeidet.³ Dette innebærer at det ikke er mulig å fastsette en mal for hvordan kommunene skal organisere sine tjenester for å bosette og integrere flyktninger. Noen kommuner organiserer dette i egne enheter (etater el) hvor leder av flyktningstjenesten er direkte underlagt rådmannen, mens andre organiserer arbeidet som del av andre eksisterende enheter, som eks NAV, skole og oppvekst el. Dette gjelder også med bosetting av voksne.

Derfor er det vanskelig å stille opp helt konkrete anbefalinger for hvordan en kommune skal organisere seg for å bosette og integrere både voksne og EM. Det ligger under den enkelte kommunes selvstendighet å skulle avgjøre

¹ Meld. St. 30 (2015–2016) Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk

² Handlingsplan – del av samarbeidsavtale mellom Hamarøy kommune og IMDI

³ «Arbeid med enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger» – En håndbok for kommunene, pkt 6.5 «Kommunal organisering og arbeidsformer», side 92

dette spørsmålet, på samme måte som det tilligger kommunen å avgjøre hvordan man organiserer andre kommunale tjenester. Imidlertid finnes det en rekke veiledere fra ulike statlige aktører med råd og veiledning om hvordan arbeidet både med enslige mindreårige og voksne flyktninger kan organiseres og driftes. Disse har vi benyttet oss av.

I den grad det har vært nødvendig å sammenlikne med andre kommer har vi benyttet noen av de samme kommuner som Beregningsutvalget⁴ har benyttet: Rendalen, Os (Hedm.), Åmli, Audnedal, Hægebostad, Sirdal, Masfjorden, Aurland, Agdenes, Herøy (Nordl.), Nesna, Lurøy, Sørfold, Tysfjord og Storfjord.

5 Faktagrunnlag: (lover, forskrifter, veiledere mm for bosetting og integrering av enslige mindreårige og voksne)

5.1 Økonomi:

Generelt om finansielle forhold ved bosetting av flyktninger: den finansielle ordning mellom stat og kommune mht bosetting og integrering av flyktninger baserer seg på en ordning hvor kommunene bosetter etter anmodning og hvor statlige etater som Husbanken, UDI, IMDI og BUF-etat yter ulike typer tilskudd til kommunene basert på bosatte flyktninger og deres behov. Frem tom 2016 har det vært en todeling mellom finansiering av bosetting av EM og voksne, hvor bosetting av voksne flyktninger baserer seg på et årlig tilskudd over 5 år, mens enslige mindreårige flyktninger har vært gjenstand for en refusjonsordning hvor kostnadene ved bosetting har vært refundert av BUF-etat (minus en kommunal egenandel) i tillegg til tilskudd fra IMDI. Dette har medført at kommunen har fått refundert store deler av sine kostnader ved bosetting av mindreårige som hadde vedtak om tiltak iht barnevernloven. Dette inkluderer kostnader ved drift av gjestegården hvor man har bofellesskapet.

Kostnader som man fikk refundert var: lønn til personal og administrasjon, husleie, kost, livsopphold, velferdstiltak, renter på huslån, leiebiler, leksehjelp og telefonutgifter

Fom 1.1.2017 er finansieringsordningen endret for enslige mindreårige ved at refusjonsordningen er fjernet og erstattet med en tilskuddsordning hvor kommunen gis et fast tilskudd (frem til fylte 20 år) pr år basert på alder. Bosetter kommunen en enslig mindreårig under 16 år får kommunen utbetalt et tilskudd første år på kr 1 198 000 (basert på at vedkommende blir bosatt i januar måned). I tillegg kommer integreringstilskuddet. For EM over 16 år kr 750 000 (basert på bosetting i januar måned) Både IMDI og KS oppgir at kommunene i snitt får dekket 71% av sine kostnader ved bosetting. BUF-etat anslår at kommunene får dekt om lag 80% av sine kostnader ved bosetting av enslige mindreårige.

I tillegg til disse tallene kan IMDI yte ulike tilskudd for både voksne og enslige mindreårige basert på særskilte vurderinger. For 2017 yter også IMDI et ekstratilskudd på 100 000 kr for bosetting av enslige mindreårige. Det vil imidlertid føre for langt å beskriv finansieringsordningen med tilskudd i detalj i dette dokument.

Fom 1.1.2017 ble ordning med refusjoner avvirket, og IMDI overtok ansvaret fra BUF-etat med utbetaling av

⁴ Hvert år kartlegger et beregningsutvalg kommunenes gjennomsnittlige utgifter til bosetting og integrering av enslige mindreårige. Utvalget er sammensatt av fire representanter fra KS og kommunene og fire representanter fra staten.

tilskudd til enslige mindreårige. Dette betyr at kommunen nå fom 2017 kun forholder seg til IMDI mht økonomiske godtgjøringer for bosetting av flyktninger.

Det skal også nevnes at integreringstilskuddet er økt i 2017 og at økningen er størst for EM under 16 år⁵.

For voksne flyktninger er den finansielle ordningen med tilskudd ryddig og oversiktlig mht tilskudd.

I tillegg bemerkes det at Barne -og Likestillingsdepartementet (BLD) pr 12.01.2017 har kommet med presiseringer mht «Satser for kommunal egenbetaling for barnevernstiltak i 2017». Her fremkommer det at kommunene skal betale ordinær egenandel dersom de må ha EM fra egen kommune i institusjonsopphold, dvs kr 68 740 pr person pr måned.

5.2 Organisatoriske forhold: (Kommunal organisering og arbeidsformer):

Kommunen bestemmer selv hvordan de vil organisere og løse oppgavene, og hvilken etat innenfor kommunen som skal ha ansvaret for enslige mindreårige. I håndbok for kommunene fra departementet er det imidlertid for EM satt opp noen indikatorer:

- i. Det er viktig at ansvaret for gruppen enslige mindreårige er forankret i en etat i kommunen
- ii. Hvilken kompetanse og kapasitet har de ulike etatene og hvilke justeringer er nødvendig
- iii. Tverrfaglig samarbeide og nettverksbygging
- iv. Kommunens bo-og omsorgsløsninger for EM

For voksne flyktninger bestemmer kommunen selv hvordan man vil organisere sitt arbeide med bosetting og integrering av voksne flyktninger, men sentrale element i organiseringen av dette arbeidet er:

- v. Det organiseres et eget Introduksjonsprogram med norsk og samfunnskunnskap «med tiltak som forbereder til videregående opplæring eller tilknytning til arbeidslivet». Programmet utføres iht Introduksjonsloven
- vi. Plikt til kommunal internkontroll med ordningene i introduksjonsloven⁶. Internkontroll skal bidra til at krav iht Introduksjonsloven følges opp internt.

5.3 Faglige forhold:

Enslige mindreårige: «Et godt og helhetlig tilbud bør utformes med utgangspunkt i hva barnet trenger. Kommunen vurderer dette ut fra barnets egenart, bakgrunn, erfaringer fra flukten, livssituasjon og behov for omsorg, støtte, opplæring, helsehjelp, tiltak osv. Kommunen må legge vekt på barnets egen oppfatning⁷. Tilbudet bør planlegges og utformes med utgangspunkt i følgende elementer:

- En vurdering av hva barnet trenger og behov for omsorg, støtte, opplæring, helsehjelp osv.
- En bo- og omsorgsløsning som gir stabile forhold, er tilpasset barnets alder og støtter dets utvikling
- Gode og langsiktige forhold til voksne

⁵ Iht IMDIs regionkontor

⁶ Veileder fra Barne-Likestillings-og Inkluderingsdepartementet

⁷ Arbeid med enslige mindreårige, asylsøkere og flyktninger (En håndbok for kommunene)

- Et skoletilbud som gir barnet mulighet til å fullføre sitt utdanningsløp (dette inkluderer en kartlegging av barnets behov)
- Gode relasjoner til jevnaldrende
- Mulighet til å kontakte hjemlandet og familien
- Fritidsaktiviteter og tilknytning til et lokalmiljø som bidrar til mening og mestring
- Muligheter til å knytte kontakter med egen etnisk gruppe
- Mulighet til å bli hørt og påvirke sin egen situasjon
- Behov for psykisk helsehjelp

I tillegg til dette forefinnes det ulike faglige veiledninger fra ulike statlige etater som BUF-etat mfl som enheten følger.

Voksne flyktninger: for voksne flyktninger er følgende element viktige i det faglige arbeidet:

- Opplæring og tiltak skal beskrives i en individuell plan som er utarbeidet i fellesskap med og tilpasset den enkelte deltaker.
- Kommunen fatter vedtak om deltakelse i programmet
- Programmet varer i 2 år (kan endres ved individuelle behov)

Hoveddelen av programmet skal bestå av opplæring i norsk og samfunnskunnskap og tiltak som forbereder til videre opplæring eller tilknytning til yrkeslivet.

6 Hamarøy Internasjonale Senter (HIS)

I sak nr 50/09 vedtok kommunestyret 6.7.2009 å etablere Hamarøy internasjonale bo -og kultursenter i tidligere Hamarøy gjestegård. I samme sak vedtok kommunestyret å overta bygningsmassen iht avtale.

Gjestegården hadde ved overtakelse 16 rom, men ble bygd om slik at den fikk 8 rom i hoveddelen av bygget og 3 rom i etasjen under «Galleriet». Bakgrunnen for etableringen er beskrevet i vedkommende saksdokument, og i eget pkt ble bakgrunnen for etableringen av senteret beskrevet til:

- bedre forhold for beboerne
- flere muligheter mht fellesareal
- spiserom m/fellesareal
- bedre forhold for de ansatte
- aktivitetsrom og felles arealer for annen ungdom og bygdas øvrige befolkning (integreringsperspektivet)

«En konkret ide kan være å drive språk og arbeidstrening i elevbedrift med utgangspunkt i lokalene – for eksempel drift av kaffe -og vaffelbarn, ungdomsdiskotek, utleie møtelokaler, arrangere kulturaktiviteter osv»

Bygget ble beskrevet som utfra en faglig vurdering å være svært egnet til formålet, og enkeltrom kunne fungere som de private enhetene, og flere av øvrige arealer vil med små tilpasninger kunne fungere som felles areal både for flyktninger, men også med andre ungdommer og bygdas befolkning for øvrig.

Øvrige forhold som ble trukket fram:

- at en mereffekt vil være å frigjøre 8 hybler til bla bruk for videregående skole
- viktig med kommunalt eierskap til et viktig sentrumsområde
- det vil kunne gi etablering av flere arbeidsplasser i kommunen

7 Beskrivelse av Hamarøy kommunes arbeide med flyktninger (basert på intervju og dokumentstudie)

7.1 Innledning:

I det påfølgende avsnitt søker vi å beskrive måten Hamarøy kommune drifter tjenesten mht bosetting og integrering av flyktninger. Beskrivelsen må ikke oppfattes som uttømmende og fullstendig, i det det ville føre alt for langt. Vi har i stedet søkt etter hvilke prosedyrer og rutiner samt vurderinger som benyttes i enheten og hvilke faglige utgangspunkt som gjelder for løsning av de enkelte oppgaver.

Bosetting og integrering av flyktninger må betraktes som en svært utfordrende arbeidsoppgave for ansatte i kommunal sektor. Flyktninger kommer til vårt land med en annen bakgrunn og utdanning samt en forskjellig kultur. I tillegg kommer utfordringer med språk. Denne bakgrunnen, i tillegg til at flere har sterke opplevelser med seg (fra krig, flukt) gir en svært kompleks og utfordrende arbeidsoppgave med å bosette og integrere.

Mange kommuner har gjort et valg mellom enten å bosette enslige mindreårige eller voksne flyktninger. Hamarøy kommune har valgt å bosette begge grupper. Dette kan gjøre det vanskelig å skaffe seg en oversikt over tjenesten for en utenforstående, men også i kortfattede vendinger å skulle beskrive tjenesten. For Hamarøy sin del brukes det flere begrep for å «navngi/identifisere» tjenesten som; Hamarøy Internasjonale Senter (HIS), flyktningetjenesten og gjestegården. I tillegg er arbeidsoppgavene forskjellige mht å bosette voksne og enslige mindreårige og dermed delt mellom ulike medarbeidere i flyktningetjenesten. Men det er også en rekke arbeidsoppgaver og tjenester som er like mellom de to gruppene som eks språkopplæring, helsetjenester, arbeidspraksis mv. I tillegg operer man også med ulike aldersgrupper hva angår enslige mindreårige flyktninger. Over og under 15 år, 18 år og 20 år. I tillegg kommer de statlige etater med UDI, IMDI og BUF-etat i fremste linje har faglige råd og veiledninger i arbeidet med bosetting og integrering.

Det er derfor i sannhet et komplekst og til dels komplisert fagområde å få oversikt over og dernest beskrive på en enkel måte.

Vi har derfor i det påfølgende kapittel delt opp mellom beskrivelsen av bosetting og integrering av enslige mindreårige og voksne flyktninger samt et eget kapittel knyttet til «Gjestegården». Dette gjør vi for å få en forståelig og enkel fremstilling av tjenesten. Dog greier vi ikke, som tidligere nevnt å beskrive alle områder av tjenesten og dens utfordringer i detalj.

7.2 Generell beskrivelse:

Hamarøy kommune har bosatt flyktninger siden 2000 og var en av kommunene som var først ute med å bosette enslige mindreårige (EM). Kommunen har således over tid opparbeidet seg en god kompetanse særlig på bosetting av enslige mindreårige, men også på bosetting av voksne som kommunen startet med i 2013. Dvs Hamarøy kommune bosatte også noen voksne flyktninger i perioden 2004/2005. Hamarøy kommune har bygd opp sin organisasjon for bosetting og integrering av flyktninger fra 1-2 ansatte ved oppstart til 21,56 årsverk i dagens organisasjon. Dette betyr at Hamarøy kommune har opparbeidet seg svært god kompetanse særlig på bosetting av mindreårige, og kommunen får svært god omtale hos statlige aktører

innenfor fagfeltet. Kommunen får også svært gode tilbakemeldinger mht å hjelpe til ved ekstraordinære behov for bosetting, det gjelder seg mht antall eller ved bosetting av personer med særlige utfordringer. Fra IMDI bemerkes seg spesielt at kommunen stilte opp med direktebosetting fra mottak. Dette var det kun 6 kommuner i Norge som gjorde og Hamarøy greide dette på en utmerket måte. IMDI beskriver kommunen som en kommune som alltid stiller opp for IMDI og som en pionerkommune. BUF-etat beskriver kommunen som en kommune som har «knekt koden» mht bosetting og som har et av de beste bofellesskap i landsdelen. For kommunen er det etter vår mening viktig å ta med seg denne anerkjennelsen i det videre arbeidet.

Leder og ansvarlig for tjenesten betegnes «Enhetsleder» og rapporterer direkte til rådmannen som øvrige enhetsledere. (Vi er kjent med at det pågår en prosess med endringer i kommunens helhetlige administrative organisering, men det er ikke tatt med i dette arbeidet). Enhet for bosetting og integrering benevnes Hamarøy Internasjonale Senter og har sine kontorlokaler i den tidligere gjestegården som Hamarøy kommune anskaffet i 2010. Her har enhetens ledelse sine kontorer og møterom i samme bygg som forøvrig inneholder nødvendige hybler for enslige mindreårige. Enheten er organisert med en ledergruppe som består av enhetsleder, nestleder og fagansvarlig.

Enhetens stab/støttefunksjon består av merkantile funksjoner, fagkonsulent⁸ og miljøvaktmester. For øvrig støtter enheten seg på kommunens øvrige stab/støttefunksjoner mht personal, økonomi, regnskap mv. Dette er en helt ordinær og normal måte for norske kommuner å organisere sine tjenester på. Som del av linjen er det organisert to bofellesskap (sentrum og Innhavet⁹) samt et voksenteam¹⁰ som har ansvaret for å bosette voksne flyktninger, herunder ansvaret for introduksjonskurset. I tillegg har organisasjonskartet for enheten også et ansvarsområde som dekker kjøkken/kafe/møterom med 1 årsverk.

Enheten arbeider med bosetting av EM og voksne flyktninger basert på kommunestyrets vedtak. Kommunestyret vedtar bosetting etter anmodning fra IMDIs regionkontor i Narvik. IMDIs anmodning til kommunen om bosetting av flyktninger baserer seg på kunnskap om Hamarøy kommune og en forutgående dialog mellom HIS og IMDI basert på hvilken kapasitet HIS har til bosetting og hvilken bakgrunn aktuelle flyktninger har, evt bør ha. Etter at kommunestyret har fattet sitt vedtak om bosetting og dette er kommunisert til IMDI, starter HIS sitt arbeide opp mot IMDI med å klargjøre for mottak av aktuelle flyktninger. For øvrig har Hamarøy kommune inngått en samarbeidsavtale med IMDI¹¹ som regulerer forholdet mellom de to partene og ikke minst gir Hamarøy kommune støtte og oppfølging fra IMDI i bosettingsarbeidet.

Enslige mindreårige:

Ved bosetting av EM har HIS en prosedyre hvor 2 representanter besøker vedkommende EM i det mottak hvor han er. Hensikten med besøket er å skape trygghet og forutsigbarhet forut for bosettingen i kommunen. Det er også viktig å informere vedkommende EM om kommunen som bosettingskommune, og ikke minst at den EM på forhånd blir kjent med enkeltansatte ved HIS slik at han ved ankomst kommunen allerede kjenner noen voksne.

Før de takker ja til å bosette EM får de relevant informasjon om vedkommende (fra IMDI) og ikke minst bruker de tid til å vurdere vedkommende EM i forhold til kommunen og egen enhets kapasitet, kompetanse, tilgjengelighet osv. De ansatte beskriver denne informasjonen til å være av ulike karakter, og i noen tilfeller er den svært lite oppdatert om den EM utvikling.

⁸ Stillingen som fagkonsulent nedlagt iht enhetsleder (intervju 4.5.2017)

⁹ Innhavet Bofellesskap er vedtatt nedlagt.

¹⁰ Voksenteam har 1 ½ årsverk og ikke 2 som angitt i organisasjonstablå iht enhetsleder (intervju 4.5.2017)

¹¹ Avtalen gjaldt for perioden 2013-2016

Det etableres også et eget fagnettverk for hver enkelt EM, normalt bestående av ansatte fra HIS, barnevern, skole og helse. Evt andre etter behov. Dette fagnettverket har faste møter for oppfølging av den enkelte EM og beskrives som svært nyttig for flyktningetjenesten.

Det utarbeides individuell plan (IP) for den enkelte flyktning, både EM og voksne. Denne legges til grunn for det videre faglige arbeide med bosetting og integrering. IP for EM utarbeides enten av barnevernet eller av HIS. Den IP danner grunnlaget for bo-og omsorgstiltak. Når det gjelder skolebakgrunn så gjøres det tidlig en kartlegging av deres bakgrunn for at det videre utdanningsløp skal bli riktig.

Den enkelte EM får 2 kontaktpersoner ved HIS. Dette med bakgrunn at enheten har turnus og at den EM skal kunne ha en voksenperson å ta kontakt med. For kontaktpersonene er det utarbeidet egen dokumentasjon med oversikt over (bla) arbeidsoppgaver og ansvar.

På generelt grunnlag vurderes det slik at EM bør starte i et bofellesskap som er døgnbemannet. Oppfølging av den enkelte baserer seg på IP og vurderinger underveis, og både fagansvarlig og miljøterapeut har oppfølging og veiledning både av EM og av egne ansatte. Veiledning av ansatte foregår gjennom ukentlige team-møter samt at VISMA fagsystem nyttes ifm rapportering av hendelser og avvik. Det foregår en kontinuerlig vurdering mht bo-og omsorgstiltak som er individuelt fokusert. Det hele beskrives som en «balanse mellom hva den enkelte ønsker, og vedkommendes bo-kompetanse».

Når det gjelder kontakt med hjemland (egen familie) ser de at de EM har mye kontakt gjennom sosiale media, og dermed har kontakt med familie og venner. HIS har også rutiner i samarbeide med Røde Kors for oppsporing av familiemedlemmer.

Fritidsaktiviteter; her brukes Hamarøyhallen mye, men HIS ønsker seg flere aktiviteter å kunne velge mellom. I tillegg er det et godt samarbeide med idrettslag.

HIS samarbeider med barnevernet, grunnskole, videregående skole, helsetjenesten og barnevernet samt eksterne samarbeidspartnere som lensmann, frivillige lag og foreninger og det arrangeres fagdager og samlinger med disse.

Ved bosetting har kommunen gitt den enkelte EM bo-og omsorgstiltak etter en individuell vurdering, men hvor utgangspunktet har vært at den EM i starten av bosettingen har hatt behov for å utvikle bo-kompetanse og dermed vært plassert i bofellesskap i gjestegården på Oppeid. Etter at de har ervervet seg bo-kompetanse¹² er det et utgangspunkt at EM får nye bo-og omsorgstiltak, eks ved at de flytter til egen hybel eller bolig med den ballasten som de har ervervet seg fra bofellesskapet.

De ansatte er klare på at gjestegården er egnet til bruken som bofellesskap, men er ikke optimal.

Vi har gjennomgått enhetens interne prosedyrer, rutiner og stillingsbeskrivelser og så vidt vi kan se har enheten den nødvendige dokumentasjon på ansvar, rollefordeling og arbeidsoppgaver som bør være tilstede i en slik enhet. Det mangler et delegeringsreglement som angir hvilke fullmakter tjenesten har.

¹² Med bokompetanse menes at den enkelte EM lærer seg praktiske rutiner (vekking, lage egne måltider, samvirke med andre, kultur mv). Bofellesskapet skal fungere mest mulig likt et vanlig hjem. Bofellesskapet skal tilby tydelige og troverdige strukturer og relasjoner. På denne måten kan barnet eller den unge, utvikle større selvstendighet og forbedret sosial kompetanse. Ideen bak miljøterapi er at miljøet i bofellesskapet skal ha en terapeutisk funksjon (ref Stillingsbeskrivelser for Miljøarbeid HIS og Miljøterapi som metode HIS).

Når det gjelder grunnskoleopplæring har kommunen organisert dette i en Voksenopplæring tilknyttet Sentralskolen med 4 kurs for voksne. 1-2 år har fokus på norsk og samfunnskunnskap, mens 3 og 4 år skal gi grunnskoleopplæring tilsvarende 9 og 10 klassetrinn. EM går inn på de samme kurs som de voksne, med unntak av dem under 16 år som har gått i ordinære klasser. Ved oppstart på grunnskole er det kommunens målsetting at den EM skal ha gjennomført grunnskole slik at vedkommende kan gå videre til videregående skole.

Både NAV og flyktningetjenesten (HIS) oppgir at det er en utfordring å skaffe arbeidsplasser i kommunen for flyktninger som trenger språktrening og arbeidspraksis. Det pekes på at det er behov for flere slike plasser, og at kommunen som arbeidsgiver bør stille flere til disposisjon enn i dag. Fra HIS fremheves særlig vaskeriet på sykehjemmet som har gjort en stor innsats på dette området.

De ansatte i HIS beskriver samarbeidet med øvrige enheter i kommunen som godt, og at det har forbedret seg de siste årene, men samtidig er de tydelig på at de ønsker seg mer hjelp av flere i kommunens organisasjon. En av de ansatte beskrev dette på følgende måte: «bosetting og integrering er et stort og viktig prosjekt og det er viktig at hele kommunen står sammen om dette prosjektet».

Voksne flyktninger (med fokus på Introduksjonsprogrammet):

HIS har utarbeidet et Introduksjonsprogram med basis i Introduksjonsloven. Generelt skal programmet vare i 2 år og bestå av tiltak som forbereder til videre opplæring eller tilknytning til yrkeslivet. Ansvar for utarbeidelsen av programmet er hos ledelsen ved tjenesten, og ansvaret for oppfølging av innholdet i programmet er hos voksenteamet. Vi har ikke gått i detalj gjennom programmet, men i intervju med ansatte i HIS samt ved gjennomgang av Tjenesteanalyse¹³ kommenteres det at «kommunen pr i dag ikke har et fullverdig introprogram, men jobber målrettet for å få dette på plass». Ved intervju pekes det på 3 områder som grunnlag for denne konklusjonen:

- Bruken av individuelle planer og oppfølging av disse; det oppgis at de må bli bedre på å lage individuelle planer for alle voksne flyktninger, og følge dem opp
- Språkpraksis må bli bedre (bla flere plasser til disposisjon), og
- I ferieperioder for skolen, må programmet fylles bedre opp med aktiviteter.

Voksenteamet samarbeider med øvrige tjenester som NAV, helse, skole, politi mfl. Iht samarbeidsavtale forplikter IMDI å støtte kommunen med kunnskap og kompetanse, utvikling av lokale møteplasser, veiledning og metodeverktøy samt gi kommunen tilgang til relevante nettverk. Dette opplever tjenesten ikke blir fulgt opp iht avtalen.

Når det gjelder kompetanse ved enheten beskrive de selv den til å være god og tilstrekkelig, men vi registrerer at HIS har én stilling (årsverk) som både er miljøterapeut og programveileder i voksenteamet (med ansvar for voksne flyktninger). Dette betyr at en og samme stilling og person har oppgaver både mht oppfølging av den enkelte flyktning, men har også ansvaret for å følge opp iht Introduksjonsprogrammet. Dette blir kommentert som en utfordring både i samtaler med enheten selv (HIS) og ved samtaler med NAV.

Samarbeidet med øvrige enheter i kommunen beskrives som å være en god dialog med jevnlig møter. Flyktningetjenesten har ved ulike anledninger behov for bistand fra politiet. Det beskrives som svært utfordrende den turnus/vaktordning som politiet har i dag at flyktningetjenesten, ved hendelser utenfor politiets kontortid må kontakte politidistriktet i Bodø for å anmode om hjelp. Tidligere kunne man ta direkte kontakt med tjenestestedet på Oppeid og få hjelp.

¹³ Tjenesteanalyse – kommunens egen gjennomgang av Introduksjonsprogrammet

Når det gjelder samarbeide med NAV er det regulert i en egen samarbeidsavtale på en god måte. Avtalen beskrives som tydelig og at den gir et godt grunnlag for samarbeide iht NAV. Når det gjelder arbeidsmarked pekes det på at Hamarøy kommune er en liten kommune og derfor har et begrenset arbeidsmarked som kan brukes ifm språkopplæring og arbeidspraksis. I tillegg er det også andre brukere utover flyktninger som har behov for arbeidspraksis. NAV kommenterer tre viktige faktorer mht bosetting og integrering:

- Økonomisk sosialhjelp (supplering – tilskudd til livsopphold) viser fra 2016 en sterk økning for flyktninger
- NAV har opplevd møter hvor det har vært nødvendig med tolk for brukere som har vært 2-3 år i Introduksjonsprogrammet,
- Det bør fokuseres sterkere på Introduksjonsprogrammet for å oppfylle programmets målsettinger,
- Det bør gjøres noe grundigere vurderinger mht kapasitet i det lokale arbeidsmarked for å sikre språk og arbeidstrening/praksis.

Når det gjelder oppfølging av målsetting med bosetting har enheten intet spesielt system for oversikt eller rapportering til overordnet nivå, hverken for EM eller voksne.

Når det gjelder helsetjenester er det særskilt helsestasjon, psykisk helse og barnevern som yter tjenester til EM og voksne flyktninger. Innenfor psykisk helse meldes det om en økt pågang, og her mener tjenesten selv (helse og omsorg) at det vil være mulig å få en bedre oppfølging mht psykisk helse for EM. Tjenesten har egne møteplasser for EM, men oppgir at denne møteplassen ikke blir spesielt oppsøkt av EM. Her mener tjenesten at dette skyldes at EM (og voksne flyktninger) har en viss kulturell betinget motstand mot å oppsøke tjenesten. Tjenesten ser for øvrig frem til at det i samarbeide med Tysfjord og Steigen blir ansatt egen psykolog i kommunene. De ser for seg at denne stillingen kan ha et forebyggende arbeide inn mot EM. Tjenesten ønsker seg også en møteplass på Gjestegården.

7.3 Gjestegården:

Dokumentasjon ifm anskaffelsen av gjestegården forefinnes i sak 09/376-12/EEI i møte av 10.12.2009 sak 79/09. Her gjennomgår rådmannen de vurderinger som ble foretatt på dette tidspunktet. Til grunn for vurderingen lå det faktum at det var et sterkt voksende antall enslige mindreårige flyktninger i norske mottak og at IMDI på det tidspunkt oppfordret kommunene til å ta imot ytterligere flere ungdommer. På det tidspunkt var Hamarøy en av fire kommuner i landsdelen som bosatte enslige mindreårige.

Det overordnede motiv for å ta imot enslige mindreårige flyktninger var at Hamarøy kommune skulle ta samfunnsansvar.

Bakgrunnen for at kommunen anskaffet gjestegården var å legge til rette for en bedre bosetting og integrering av enslige mindreårige, med bedre forhold for både beboere og ansatte samt kunne gi aktiviteter i fellesareal med bygdas befolkning for øvrig.

Videre så man at denne gruppen kunne være med «å styrke grunnskolen og videregående skole i Hamarøy ...»¹⁴. Rådmannen vektla også at unge flyktninger var i en livsfase hvor arbeidsplasser ikke var «behov nr 1», men at språkopplæring og skolegang var det viktige.

Kommunens oppgave skulle derfor være å bidra til kvalifisering gjennom grunnskole og videregående utdanning, og deretter videre utdanningsløp.

¹⁴ Rådmannens notat til Formannskapet av 01.06.2009

Faglig sett ble bygget vurdert som egnet til formålet, med vekt på tett oppfølging, omsorg og trygghet.

Den økonomiske vurderingen ble gjort i et 5-års perspektiv med basis i de tilskuddsordningene som forefantes i 2009 og beregningene viste et positivt resultat over 5 år med 4,2 millioner (2010-2015).

Gjestegården driftes i dag med 8 + 3 plasser for EM, og vurderes av enheten som egnet til formålet, men ikke som optimal for å skape et hjem for de enslige mindreårige. Det pekes på at EM under 16 år bør bo i bofellesskap med 4-5 personer og med døgkontinuerlig bemanning. HIS mener at gjestegården ikke er optimal mht sikkerhet for de ansatte. Gjestegården har nok oppfylt de målsettinger man hadde med anskaffelsen mht å skape bedre boforhold for EM og arbeidsforhold til de ansatte. Herunder har HIS fått samlet sine medarbeidere i et fellesskap og vært med på å skape flere arbeidsplasser i kommunen. I noe mindre grad har man greid å oppfylle de «merefekter» man ønsket med anskaffelsen av gjestegården som fellesarena for EM og ungdommer fra bygda, kulturaktiviteter, utleie av lokaler mv. De ansatte mener tanken bak å anskaffe gjestegården var god og målsettingen med å integrere EM gjennom ulike tiltak i gjestegården også var god, men at virkeligheten fort ble opplevd som at de måtte skjerme de EM fra den øvrige virksomhet i bygget. Dette skyldes hovedsakelig to forhold: det ene at de EM hadde helsemessige behov som man ikke kunne forutse, og at de aktivitetene i bygget ikke ble helt som planlagt.

Ledelsen i HIS er tydelig på at det er nødvendig med mindre boenheter for enslige mindreårige i fremtiden. Dette understøttes også av BUF-etat. Dette vil være boenheter som rommer 3-5 enslige mindreårige med tilstrekkelig voksentetthet rundt barna. Ved direkte spørsmål om hvordan de ønsker bofellesskapet er svaret «at de må leve tett på for å få en god kartlegging».

Antall bosatte:

Enheten selv oppgir at Hamarøy kommune i perioden 2000-2015 har bosatt til sammen 170 flyktninger. Dette inkluderer også familiegjenforening og kvoteflyktninger. Viktig å påpeke at familiegjenforeninger ikke er med i det bosettingsvedtaket som kommunestyret fatter mht bosetting. Familiegjenforening har man liten eller ingen kontroll med og kommer i tillegg til vedtatte bosettingstall.

7.4 Finansielle forhold:

Som tidligere nevnt ble finansieringsordningen for enslige mindreårige endret fra en refusjonsordning til en tilskuddsordning. Ordningen med refusjon har vært gunstig for kommunen og har gjort at kommunen frem til 2016 har hatt et «overskudd» på flyktningearbeidet.

Mens det er relativt oversiktlig å finne kostnadene med voksne flyktninger er kostnadene til EM tilsvarende uoversiktlige. EM får tjenester fra undervisningssektoren, helse etc. Det finnes ingen regnskapsrapporter som registrerer forbruk av øvrige kommunale tjenester til EM, men det er rimelig å anta at disse fram til 2016 ikke har oversteget «overskuddet» på flyktningesektoren. Inntektene fra flyktningesektoren er driftsavhengige inntekter som kan anvendes fritt i driften og er ikke øremerket flyktninger. Kommunen har vært avhengig av disse midlene for å få balansert driften og det er sannsynlig at en del av «overskuddet» er gått med til å dekke opp øvrig drift. Kommune har i samme periode hatt et netto driftsresultat som har vært tilnærmet lik null og i den grad det er et positivt resultat etter at alle kostnadene til flyktninger er dekt opp bidro flyktningesektoren til den øvrige driften.

Tabell nr 1: Oversikt over flyktningeøkonomien fra 2012 til 2016:

		2012	2013	2014	2015	2016
An-svar		R 2012	R 2013	R 2014	R 2015	R 2016
3700	Barnevern-botiltak HIS	2 425 944	4 197 153	1 745 289	-298 182	
3700	Botiltak Hersethskogen		1 386 397	5 351 460	7 992 231	
3700	HIS – bygg		1 549 415	1 729 801	342 974	
3700	Introduksjonsordningen	981 860	1 175 489	1 817 235	2 925 987	
3700	Råd og veiledning /øk.bi-drag	0	812 942	2 176 959	4 627 981	
3800	Flykt.øk.sos.hjelp	1 113 270	0	0	0	
3700	Kom.sysselsestillingstiltak	0	0	0	0	14 121 007
2500	Voksenoppl.fremmedspråk	51 591	95 973	690 024	1 820 039	899 603
		4 572 665	9 217 369	13 510 768	17 411 030	15 020 610
8400	Integrerings- og e.m tilskudd	-8 816 900	-9 082 275	-15 043 581	-19 959 719	-20 883 475
	Resultat	-4 244 235	135 094	-1 532 813	-2 548 689	-5 862 865

Tabell nr 1¹⁵ viser inntekter og kostnader fordelt på kostnadsområder. Inntektene er tilskudd. Refusjoner er ikke tatt med her.

Det har vist seg vanskelig å få fatt på data som kan danne grunnlag for kalkyler. Det er og vanskelig å gjøre gode prognoser på personalkostnadene knyttet til de ulike.

7.5 Økonomisk styringsinformasjon

Hvordan nyttes kunnskap om økonomiske forhold til styring av tjenesten: Enhetsleder oppgir¹⁶ at i perioden hun har vært leder for HIS har de avgitt økonomiske rapporter til tertialrapportering. Utover dette, og årsmelding har de ikke hatt noen form for rapportering til overordnet nivå hva angår regnskapsmessig informasjon. Enhetsleder og ansatte ved enheten oppgir også at det har vært et delt ansvar med økonomisjef mht inntekter og kostnader. De totale inntekter ifm bosetting og integrering av flyktninger (EM og voksne) har vært styrt av økonomisjef, mens enhetsleder har beregnet kostnader for drift av enheten og har hatt et øvre kostnadsnivå å forholde seg til. Dermed har enhetsleder fått kunnskap om det endelige driftsresultat (brutto driftsresultat) for enheten etter avsluttet regnskapsår. Når det gjelder kostnader knyttet til barneverntjenester har man et samarbeide med Tysfjord kommune som har ansvaret for utførelsen av tjenesten. Så vidt vi kan se får Hamarøy kommune et «refusjonskrav» jevnlig, basert på kostnadsfordelingen mellom Hamarøy og Tysfjord kommune.

Økonomi og personalhåndtering har vært uoversiktlig, det utarbeides ingen helhetlige økonomirapporter i løpet av året. De økonomiske styringssystemene er delvis mangelfulle. Normalt ville dette ført til budsjettoverskridelser og økonomiske utfordringer for kommunen, men siden finansieringen i praksis har bestått i å velte kostnadene over på staten har ikke den manglende styringen fått de konsekvenser som det normalt ville ha hatt for kommunen.

¹⁵ Tabellen utarbeidet av økonomisjef med utgangspunkt i kommunens regnskapssystem.

¹⁶ Enhetsleder i intervju 4.5.2017

Når det gjelder utarbeidelsen av påfølgende års budsjettforslag har enheten nyttet erfaringstall fra forutgående år og konsekvensjustert erfaringstallene for endringer i den påfølgende budsjettår.

Utfordringene med å lage et budsjett er i hovedsak å regne rette tall i forhold til de forutsetningene som legges til grunn for budsjettet. For flyktningsektorene er inntektsvariablene og de fleste utgifts variabler avklart av staten. For kommunen er det to hovedforhold som må ha fokus i planlegging og oppfølging

1. Hvor mange EM og voksne flyktninger kommer og når kommer de?
2. Hva er optimal bemanning og organisering i forhold til forventet antall beboere?

Med optimal bemanning og organisering forstås bo-og omsorgstiltak og andre tjenester knyttet til beboerne som ligger innenfor de økonomiske rammene kommunen har til rådighet.

For inneværende budsjettår (2017) er det beregnet med følgende økonomiske ramme for HIS¹⁷:

Konklusjon:	Beløp	Beløp
Særtilskudd for enslig mindreårige flyktninger		25 028 167
Integreringstilskudd voksne	6 262 500	
Integreringstilskudd unge	5 092 500	
-Andel fosterhjem	1 800 000	
-barneværnsutgifter barn i institusjon	1 000 000	
- netto driftsk. integrering/voksenopplæring	2 418 910	6 136 090
Netto korrigert inntektsramme for hele HIS 2017:		31 64 257

To viktige forutsetninger for inntektene i 2017:

- At nye enslige mindreårige kommer som forutsatt. Dette utgjør en inntekt på om lag 4,6 millioner.
- I oppsettet er det forutsatt at bofellesskapet på Innhavet legges ned innen mai 2017. For hver måned som går vil spareeffekten reduseres med ca 0,5 mill kr i måneden.

I budsjettet for 2017 er det budsjettet med 43,9 mill. kr i inntekter til HIS mens faktiske inntekter er på kr 31,1 mill kroner. Så vidt vi kan se er denne «mer-inntekten» ikke lagt inn av HIS.

	Beløp
Budsjettet 2017 inntekt ansvar 8400	43 984 000
- Beregnet revidert inntekt for 2017 på ansvar 8400	31 164 257
- Forventet merforbruk lønn	3 300 000
Underdekning i balansert budsjett for 2017:	16 119 743

HIS organisasjon er ikke justert i forhold til de nye inntektsforutsettingene. Manglende oversikt over personalkostnadene gjør det vanskelig å finne fram til gode anslag på personalkostnadene. En grov kalkyle basert forbruk lønnsmidler så langt i år tilsier en lønnskostnad i 2017 på 28,2 mill kr mens budsjettet for samme år er på 24,8 mill kr. Det indikerer et merforbruk på 3,3 mill kr. Dette er en indikasjon på at sektoren har et merforbruk på lønn. Om merforbruket er 2 mill kr eller 4 mill kr er vanskelig å få grep om før kommunen har regnet på hva driften faktisk koster.

¹⁷ Tabell iht økonomisjef

Konkrete FDV-kostnader (forvaltning, drift og vedlikehold)¹⁸ er ikke kjent for oss, men gjestegården er på ca. 1200 m². Slik driften er ved gjestegården i dag blir den uforholdsmessig kostbart. I praksis er deler av underetasjen ubrukt og kafeen er ikke i drift. Slik gjestegården anvendes i dag til bofellesskap og kontorer er det vanskelig å få til effektiv utnyttelse av ledige arealer.

Hvis kommunen hadde leid gjestegården fra private ville husleie være en reel kostnad. Nøkkeltall tilsier at en nøktern husleie vil ligge på vel. 800 kr per m² for å kunne gjennomføre et verdibevarende vedlikehold, dvs. vedlikeholde og drifte bygningen slik at den tekniske verdien ikke forringes. Hvis Hamarøy kommune hadde anvendt dette prinsippet vil husleien for Gjestegården vært på kr 960 000. I budsjettet er det budsjettet med 1.9 millioner i husleie. Hvis vi korrigerer for poster som ikke hører hjemme på denne funksjonen (265), mat 0,8 mill kr, inventar og utstyr kr 0,37 mill kr, tolketjenester 0,02mill kr og 0.1 mill kr i salgsinntekter er den beregnede husleien på 0,8 mill kr. Husleien gikk før 2017 inn i refusjonsgrunnlaget. Nå er husleien inkludert i engangstilskuddet og det vil være behov for å finne fram til mer kostnadseffektive løsninger.

b. Samarbeide med statlige aktører:

i. Samarbeid med **IMDI**

Hamarøy kommune har inngått en samarbeidsavtale med IMDI med målsetting om raske bosetting, god kvalitet i kvalifiseringsarbeidet, bærekraftig lokalsamfunnsutvikling, effektiv ressursutnyttelse og virkemiddelbruk samt kunnskapsutvikling og god informasjonsflyt (avtalen gjaldt i perioden tom 2015). Ledelsen ved HIS er ikke fornøyd med hvordan dette fungerer.

ii. Samarbeid med **BUF-etat** (det statlige barnevern)

Kort beskrivelse av BUF-etat: «Bufetat har ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år frem til de bosettes i en kommune eller reiser ut av landet. Bufetat skal gi enslige mindreårige under 15 år et tilbud om å bo på et omsorgssenter for mindreårige i statlig eller privat regi mens asylsøknaden behandles. Bufetat har ansvar for å bosette barna som har fått vedtak om opphold i en kommune, og rekruttere fosterhjem etter søknad fra kommunene». Samarbeidet med BUF-etat er godt når det gjelder bosetting, men utover dette er det lite kontakt unntatt kontakt direkte mellom saksbehandlere i enkeltsaker.

iii. Samarbeid med **Husbanken**: Husbanken bidrar med rådgivning, lån og tilskudd til boligbygging og kompetansemidler for kommunene. I denne rapporten er ikke Husbanken sine erfaringer tatt med. Dette skyldes at fokuset for gjennomgangen har vært rettet mot særlig områdene organisering, økonomi og faglighet og i mindre grad boliger. Etter en vurdering ble det lagt vekt på å intervju IMDI og BUF-etat.

iv. Andre samarbeidsavtaler med private og offentlige instanser

c. Samarbeid med frivillige lag- og foreninger

i. HIS samarbeider først og fremst og i størst grad med idrettslag samt nytter Hamarøyhallen til aktiviteter.

d. Introduksjonsprogrammet

Introduksjonsloven sier følgende om formålet med programmet: «Den slår fast at formålet med denne loven er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunns-

¹⁸ FDV-kostnader angir hvilke kostnader det er forbundet med å drifte og vedlikeholde en bestemt bygning, som eks strøm, vann & avløp, forsikringer, lønn til driftspersonell, renhold, renovasjon og vedlikehold.

liv, og deres økonomiske selvstendighet». Iht de ansatte i enheten må følgende områder i Introduksjonsprogrammet bedres for å bli fullverdig:

- i. Individuell plan må bli bedre (både mht utarbeidelse og oppfølging)
- ii. Språkpraksis må bli bedre (bla flere tilgjengelige plasser for språktrening), og
- iii. Periodene hvor skolen har ferie må fylles bedre opp med aktiviteter

e. Barnevernstjenesten

Hamarøy og Tysfjord kommune har inngått avtale om drift av felles barnevernstjeneste. Tysfjord kommune er vertskommune og Hamarøy kommune er samarbeidskommune. Dette innebærer at det er Tysfjord kommune som har ansvaret for tjenesten iht lovkrav og som leder og administrerer tjenesten. Statistikk fra barnevernet viser følgende statistikk mht enslige mindreårige:

Hjelpetiltak:	I institusjon:
- 2012: 25	- 2012:
- 2013: 26	- 2013:
- 2014: 29	- 2014:
- 2015: 27	- 2015: 1
- 2016: 28	- 2016: 2
- 2017: (pr dato): 17 (5 skrives ut i løpet av mai måned)	- 2017: 3

Når det gjelder det økonomiske forholdet får Hamarøy kommune jevnlig fakturaer fra barnevernet mht økonomiske kostnader i tjenesten. Pr i dag er denne fakturaen ikke spesifisert for de ulike kostnadsområdene for barnevernet, og det er derfor noe vanskelig å henføre kostnadene til riktige kostnadselement

f. Statistikk bosetting:

- 2010: 8 EM
- 2011: 6 EM
- 2012: 4 EM og 2 Voksne
- **2013: 8 EM og 14 Voksne/Barn**
- **2014: 9 EM og 13 Voksne/Barn**
- **2015: 9 EM og 19 Voksne/Barn**
- 2016: 5 EM og 7 Voksne/Barn
- 2017: 2 EM og 3 voksne (det blir bosatt 2 EM i juni måned)

Pr i dag får Hamarøy kommune utbetalt tilskudd for 28 EM og 43 voksne flyktninger

Tallene inkluderer familiegjenforente og barn født i Norge!

g. Samfunnsmessige konsekvenser av bosetting:

i. Innledning:

En nøyaktig oppstilling av konsekvenser, direkte som indirekte ifm bosetting og integrering er en vanskelig vurdering, fordi ikke alle områder lar seg nøyaktig tallfeste eller beskrive mht konsekvenser, positive som negative. Den påfølgende oversikt er dermed kun ment til å anskueliggjøre noen områder som er påvirket av bosetting og integrering

av EM og voksne. Oversikten er fremkommet etter intervju med de ansatte i Hamarøy kommune – både i administrasjonen og i enheten.

- ii. Offentlig og privat forbruk:
 - 1. Ansatte i HIS (flyktningetjenesten) utgjør pr i dag 19,36 årsverk direkte involvert i enheten.
 - 2. Ansatte i andre enheter som arbeider med flyktninger:
 - a. Lærere
 - b. Helsepersonell
 - c. Barnevern
 - 3. Kjøp av vare og tjenester direkte fra HIS (som matvarer, hvitevarer, utstyr til kontor mv.
 - 4. Kjøp av varer (og tjenester) fra flyktninger og deres bruk av egne midler
 - 5. Boligbygging
 - 6. Etablering av utleieboliger hos private eller profesjonelle utleiere
 - 7. Arbeidskraft; Hamarøy kommune har utdannet (grunnskole og videregående skole) ungdommer som senere har tatt utdanning på høyere nivå og fått seg jobb i andre kommuner. På den måten har Hamarøy gjennom sin bosetting og integrering bidratt til kvalifiserte arbeidstakere.
 - 8. Et flerkulturelt samfunn
 - 9. Bevisstgjøring av kommunens samfunnsansvar ved å bosette flyktninger
 - 10. Folketallsutvikling; bosetting og integrering har bidratt med bosetting i kommunen slik at folketallet har hatt en positiv utvikling.
- iii. Merkostnader/negative virkninger:
 - 1. Press på boligmarkedet ved at kommunen som aktør etterspør boliger, leiligheter og hybler (prispress og mangel på boliger, leiligheter ol)
 - 2. Press på arbeidsmarkedet spesielt mht praksisplasser for språktrening og arbeidspraksis
- iv. Skatteinntekter vs offentlige stønader
 - 1. Mht sosiale stønader/kostnader bør man legge til grunn NAV sine rapporter. Disse er ikke del av denne rapporten, men er tilgjengelig som del av NAVs rapportering til rådmannen.

8 Oppsummering

- h. Oppsummering hovedfunn **økonomi**:
 - i. Budsjettering av påfølgende årsbudsjett baserer seg på erfaringstall og konsekvensjustering av disse
 - ii. De økonomiske styringssystemene er delvis mangelfulle (mellom stab/støtte og enheten)
 - iii. Kun regnskapsmessig rapportering til rådmannen pr tertial
 - iv. For sent avlagt årsregnskap (for kommunen) har konsekvenser for utarbeidelse av påfølgende års budsjett
 - v. Lite data om FDV-kostnader for aktuelle bygg
 - vi. Enhetsleder har kun hatt ansvaret for kostnadssiden i budsjettåret

- vii. For barnevern er det i dag ikke en spesifisering av hvilke kostnader som er påløpt mht barneverntjensten for barn som tilhører Hamarøy kommune.
 - viii. For høye inntekter beregnet i 2017
 - ix. Vanskelig å finne kostnadsspesifikke beregninger
- i. Oppsummering hovedfunn **organisering**:
- i. Ledelsen av HIS er tydelig på at ordningen med gjestegården som bofellesskap har noen utfordringer i seg. Erfaringene med bosetting gjennom mange år i Hamarøy (og også i andre kommuner) tilsier erfaringen med at bofellesskap bør være i størrelsesorden 3-5 ungdommer.
 - ii. I større grad et organisatorisk og ansvarsmessig skille mellom de som har ansvaret for enslige mindreårige og voksne flyktninger. Etter vår mening er bosettingsarbeide for EM og voksne to vesentlige forskjellige ting, med ulike målgrupper med ulike behov og oppfølgingsbehov. Dette tilsier klare skiller i bosettingsarbeidet, og så kan man med fordel identifisere ulike områder hvor EM kan profitere på relasjoner til voksegruppen, men i kontrollerte former. I tillegg kan man indentifisere enkeltområder av typen administrativt samarbeide (altså hvor kostnader kan fordeles mellom de to områdene – eks kontorfellesskap, kjøretøy, utdanning, kurs mv)
 - iii. Kombinasjonen av at det har blitt overført EM fra Nord-Norge til andre regioner av landet, og at det har kommet flere kommuner i Nord-Norge som har fattet bosettingsvedtak, gjør at situasjonen har snudd og det er nå overdekning av bosettingskommuner i forhold til antall barn.
 - iv. Det er behov for et tettere samvirke mellom HIS-ledelse og rådmannsnivået, inkl stab/støtte element.
- j. Oppsummering hovedfunn **faglighet**:
- i. Svært godt omdømme som bosettingskommune, særskilt mht enslige mindreårige
 - ii. Hamarøy har knekt koden vedrørende god modell for bosetting av EM etter lang erfaringsinnhenting, med mindre bofellesskap og god voksenoppfølging. Hamarøys beskrivelse av erfaringene er vektlagt i bosettingsarbeid i andre kommuner i regionen.
 - iii. enkelte ungdommer har hatt sammensatte problemer som man ikke har lyktes med å kartlegge godt nok eller ivareta på kommunalt nivå, og har blitt plassert i statlige institusjoner.
 - iv. Kun en 50% stilling som programveileder. Kan være noe marginalt mht kapasitet
 - v. Har gode faglige rutiner og prosedyrer for arbeidet ved HIS
 - vi. Mangler dokumentasjon for Internkontroll iht Introduksjonsloven, men; Hamarøy kommune har en evalueringsrapport for perioden 2010-2014, en påbegynt Tjenesteanalyse og denne rapporten. Sammensatt og systematisert skulle dette være tilstrekkelig for å tilfredsstille kravene i Introduksjonsloven om internkontroll.
 - vii. Dyktige og motiverte medarbeidere
 - viii. Det mangler delegeringsreglement
 - ix. Introduksjonskurset har noen mangler/utfordringer;
 - 1. Individuelle planer (IP) for alle og oppfølging av alle
 - 2. tilstrekkelig med språkpraksis
 - 3. Introduksjonskurset må fylles opp med aktivitet i sommerperioden hvor skolen har ferie (deler av juni og august), og mens flyktningene ikke har ferie.
 - x. Bofellesskap: den faglige utvikling vektlegger i dag mindre fellesskap i størrelsesorden 3-5 EM. Dette gir en tettere oppfølging av den enkelte og med bedre mulighet for in-

dividuell tilrettelagte tiltak på et tidlig stadium. Dog gir en slik løsning færre EM pr voksen ansatt med de kostnader det medfører, men tjenestenivået kan være høyt i oppstart av bosettingsarbeidet i et bofellesskap, men trenger ikke være vedvarende høyt dersom man får til god kartlegging av enkeltbarns behov, og en god plan for oppfølging og støtte til positiv utvikling. Det samlede kostnadsbildet i bosettingen kan fort bli høyt ved at tjenestenivået er for lavt i begynnelsen, og fører til langvarige barnevernsutgifter.

- xi. Liten form for rapportering på overordnede målsettinger for arbeidet med å bosette flyktninger.

9 Drøfting og konklusjoner

Hamarøy kommune har over mange år arbeidet med bosetting av enslige mindreårige og har i løpet av disse årene opparbeidet seg en ikke ubetydelig kompetanse på området. Dette stadfestes av både BUF-etat og IMDI som er de nærmeste statlige etater med ansvar på området. Bosetting og integrering av flyktninger er et kommunalt ansvarsområde med stor grad av uforutsigbarhet. For få år siden tilbake hadde vi en stor tilstrømming til Norge med flyktninger og kapasitet og kompetanse ble bygd opp både i kommunal og statlig sektor. Så har situasjonen endret seg drastisk og behovet for statlige mottak og kommunale vedtaksplaser er sterkt redusert. Vi ser at statlige mottak blir lagt ned i relativt raskt tempo og at private mottak som har hatt oppdrag på vegne av UDI nå blir lagt ned og at ansatte blir sagt opp eller overtallige. I tillegg er det nå vedtatt en ny finansieringsform for EM som medfører at den tidligere refusjonsordning mot BUF-etat er avsluttet og at finansieringen av EM baseres på samme prinsipp som med voksne, nemlig tilskudd pr flyktning.

Hamarøy kommune har i stor grad holdt seg til å bosette enslige mindreårige og har gjort dette på en faglig svært god måte i en periode hvor finansieringen var god og hvor det var et sterkt behov for bosettingsplaser i kommunene. Hamarøy har tatt et særskilt ansvar som bosettingskommune for enslige mindreårige og ansatte og ledelse ved HIS har utviklet en enhet som skaffet seg god kunnskap og erfaring på dette området. Hamarøy har også tatt på seg oppgaver utover den «normal» bosettingen og var en av få kommuner som direkte-bosatte i en periode. I tillegg får Hamarøy gode tilbakemeldinger på at de har foretatt bosetting av flyktninger som har hatt særskilte utfordringer og lykkes i flere tilfeller og hvor den EM i dag veltilpassede innbyggere i Hamarøy eller i andre kommuner.

I 2010 overtok Hamarøy kommune gjestegården i Oppeid sentrum. Målsettingen var at gjestegården skulle styrke arbeide med bosetting og integrering av enslige mindreårige både gjennom bedre fasiliteter for beboere og ansatte, men også ved at fellesareal kunne nyttes til et integreringsformål gjennom aktiviteter som elevbedrifter, kafe, kulturaktiviteter, diskotek mv. Imidlertid viste det seg vanskelig å få dette til, både fordi flere enslige mindreårige hadde behov for skjerming og fordi aktivitetene ikke ble helt slik man hadde forestilt seg dem. Dermed har man ikke fått den nødvendige utnyttelsen av fellesarealene som forutsatt, samtidig som man ser at bofellesskapet bør være mindre enn dagens gjestegård (i areal), i tillegg til at flere kommuner i landet bosetter mindreårige noe som har medført at det er færre «tilgjengelige» EM for bosetting i Hamarøy. Dette medfører at man i dag har en gjestegård med et areal på om lag 1200 kvm som man ikke får utnyttet fullt ut.

Samtidig har staten endre finansieringsordningen for enslige mindreårige og gjort den relativt like ordningen som gjelder for voksne. Dette medfører at kommunen ikke lenger får refundert de kostnader man har med bosetting av EM, men får et direkte tilskudd som må brukes for å finansiere kommunens bosettings-tjenester.

I 2012 ble Hamarøy kommune anmodet av IMDI om å bosette også voksne flyktninger. Etter en vurdering og behandling i kommunestyret vedtok man at Hamarøy skulle bosette også voksne flyktninger i kommunen, og dette arbeidet startet i 2013 med totalt 14 bosatte flyktninger (inkl familiegjenforente og barn). I saksfremlegget fra 2012 pekes det på behovet for å vurdere arbeidsmarked og boliger spesielt. Arbeidsmarkedet i en kommune er viktig både for språktrening og arbeidspraksis for flyktninger, men selvfølgelig også for å kunne bosette voksne flyktninger permanent og med fast jobb. Bosetting av voksne flyktninger har både likheter og forskjeller i forhold til bosetting av enslige mindreårige, men for voksne er det Introduksjonsprogrammet med norskopplæring og arbeidspraksis som er de viktige elementer. Greier man å gi en god språkopplæring, danner dette grunnlaget for å kunne greie seg i videre utdanning og i arbeidsmarkedet. For Hamarøy er det åpenbart at man har greid dette rimelig godt ettersom statistikken viser en prosentvis stor

andel som fortsetter med videregående utdanning. Allikevel beskrives det at Hamarøy er en liten kommune med et begrenset arbeidsmarked til «disposisjon» for både språk og arbeidstrening, men også til faste ansettelse.

Det er viktig at et bosettingstiltak for EM i størst mulig grad har preg av å være et hjem for barna, hvor de har mulighet til trivsel, trygghet, omsorg og oppfølging fra kompetente voksne som følger dem opp individuelt. I større bofellesskap er det vanskeligere å tilrettelegge for dette, og at barn med følelsesmessige problemer eller psykiske lidelser blir oversett. Det å knytte stabile og trygge relasjoner til voksenpersonene blir vanskeligere jo større fellesskapet er, og jo lavere bemanningsfaktoren er. Erfaringer viser at dette er en gruppe barn med høy forekomst av traumeopplevelser, som i større grad enn andre trenger trygghet og forutsigbarhet i stabile omgivelser. Så først og fremst er det for barnas egen del man anbefaler mindre bofellesskap, med tett oppfølging særlig i oppstartsfasen. Dernest er det mer utfordrende å drive et større fellesskap med en stor barnegruppe, hvor det lett kan utvikles subgrupper og uformelle lederskap som gjør det vanskelig å tilrettelegge for et positivt utviklingsløp for det enkelte barn. Det blir derfor viktig for Hamarøy å gjøre en faglig vurdering av disse momentene.

Sammenheng mellom nasjonale og lokale målsettinger med arbeidet: Hamarøy kommune sine målsettinger ifm bosetting og integrering understøtter nasjonale målsettinger på en god måte ved at man har målsatt hvor mange som skal over i videre utdanning og i arbeide.

Sammenheng mellom lokale målsettinger og oppnådde resultat: Hamarøy kommune har satt opp følgende mål for perioden 2013-2015 med bakgrunn i samarbeidsavtalen med IMDI. Selv om målsettingen er kun laget for perioden tom 2015 har vi valgt å bruke den som vurderingsgrunnlag for arbeidet med bosetting og integrering av flyktninger.

Resultatmål:	Oppnåelse:
Kommunen skal bosette gjennomsnittlig 8 voksne og 8 enslige mindreårige flyktninger i perioden (tallene omfatter ikke familiegjenforening)	Ja, oppnådd iht statistikk.
Hamarøy har som mål at 65% går over i arbeid eller utdanning direkte etter endt introduksjonsprogram	
Hamarøy kommune har som mål at 80% er i arbeid eller utdanning et år etter avsluttet program	2011-2015: Ja (85%) 2007-2011: Ja (92%)
Kvinner skal ha særlig fokus, og prioriteres ifm deltakelse i introduksjonsprogrammet	Ikke undersøkt
Hamarøy kommune har som mål at 90% av de med rett og plikt etter Introduksjonsloven har oppfylt sin plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap innen tre år	Ja, oppnådd
Hamarøy kommuner har som mål at av alle som kommer inn i personkretsen for rett og plikt et halvår, skal 50% ha startet opplæringen ved utgangen av det påfølgende halvår, og ved utgangen av neste halvår skal 90% ha startet opplæringen	Ja, iht rektor ved Sentralskolen. Her har man som målsetting at man skal ha startet arbeidet innen 14 dager etter at vedkommende kom til kommunen.
Kommunen har som mål at av andelen av de med rett og plikt som går opp til norskprøve består 65% skriftlig prøve, og 90% muntlig prøve.	

Det er noe vanskelig å få en oversikt over hvorvidt kommunen har nådd sentrale og lokale målsettinger med integreringsarbeidet. Det er liten grad lagt opp til en organisatorisk intern evaluering av hvorvidt man når de mål som er satt for arbeidet. Enheten selv foretar ingen form for evalueringer av sitt arbeide og det rapporteres heller ikke på mål hverken som jevnlig rapporter gjennom året eller i årsmelding. Hvordan politiske og administrativ ledelse etterspør måloppnåelse har vi ikke undersøkt, men det er grunn til å tro at det ikke etterspørres. Derfor har vi ikke fullt ut kommet i mål i vår rapport med å kunne gi et klart svar på hvorvidt kommunen når alle sine målsettinger med bosettingsarbeidet. Det målet som har vært det enkleste å forholde seg til har vært antallet bosatte flyktninger. Dette er selvfølgelig et viktig element ettersom det har direkte innvirkning på kommunens økonomi. Faren ved å styre kun på antall bosatte flyktninger og økonomien som følge av dette, er at faktoren økonomi får en altfor sterk betydning i arbeidet og dersom noe av inntektene i tillegg også benyttes til å finansiere andre områder i kommunen får det stor innvirkning på kommuneøkonomien når det blir svingninger i bosettingsarbeidet.

De økonomiske vurderingene som ble gjort i 2009 og som lå til grunn for anskaffelsen av gjestegården ble gjort med basis i statlige anmodninger om å bosette flere enslige mindreårige, og på et tidspunkt med gode finansieringsordninger. Perspektivet som ble lagt til grunn gikk over en periode på 5 år, altså 2010 tom 2015. Dette er et fornuftig tidsperspektiv og følger i stor grad annen kommunal planlegging med litt lengre horisont som eks økonomiplanen (4 års perspektiv).

Etter vår mening er de vurderinger som ble foretatt i 2009 grundige og gode og utført på basis av den kunnskap man hadde på det tidspunkt.

Hamarøy kommune har fulgt den strategi som rådmannen la til grunn i sin anbefaling til kommunestyret i 2009 om å fokusere på god grunnskoleopplæring samt påfølgende videregående skole. Hamarøy kommune sterke kort i arbeidet med å bosette og integrere enslige mindreårige er den videregående skolen som danner grunnlaget for videre utdanning og arbeide.

Når det gjelder økonomi og (personalhåndtering?)¹⁹ har det vært uoversiktlig, det utarbeides ingen helhetlige økonomirapporter i løpet av året. Flyktingesektoren har vokst fram i løpet av årene som en enhet i kommunen. De økonomiske styringssystemene har vært uoversiktlige. Normalt ville dette ført til budsjettoverskridelser og økonomiske utfordringer for kommunen, men side finansieringen i praksis har bestått i å velte kostnadene over på staten har ikke den manglende styringen fått de konsekvenser som det normalt ville ha hatt for kommunen.

Flyktingetjenesten har i dag en ubalanse som skyldes at man ikke har god nok oversikt over konsekvensen av endringer i finansierungsordningen. Tidligere kunne man velte en stor del av kostnadene over i refusjonsordningen, mens det med tilskuddordning kreves langt større grad av detaljoversikt over kostnader og inntekter.

Tallene som vi ser indikerer at driftsnivå er for høyt i forhold til antall flyktninger.

Situasjonen er en helt annen fra og med 2017. Da har staten lagt om finansieringen av flyktingesektoren %-vis refusjon til stykkprisfinansiering. Denne omleggingen representerer en stor utfordring for kommunen. Stykkprisfinansieringen gjelder fra den måneden EM bosetter seg i kommunen *tom måneden han drar*. Det betyr at endringer i inntekter kan oppstå raskt og kostnadene må justeres i samme takt. Kommunes totaløkonomi er svak og kommunen har ingen reserver. Overskridelser på flyktningeområdet vil få følger for de andre virksomhetene som i praksis må dekke opp for eventuelle overskridelser.

Oppsummert kan man si at det gode bosettingsarbeid i Hamarøy bør bestå av:

- Gode bo-og omsorgstiltak
- God kartlegging som tidlig avdekker behov hos EM
- Tidlig tiltak på laveste mulig innsatsnivå
- Et godt grunnskoletilbud som kvalifiserer for overgang til videregående skole
- Overgang til videregående utdanning

Oppsummert for voksnes flyktninger kan man si at det gode bosettingsarbeid bør bestå av:

- Individuell kartlegging og planer
- Et godt Introduksjonsprogram
- Språktrening og arbeidspraksis
- Videregående utdanning
- Arbeide

Generelt er det 3 viktige element som gjelder for bosettingsarbeide:

- Språk
- Bolig og
- Arbeide.

¹⁹ Vi har ikke hatt tid til å se nærmere på bemanningsdetaljer, turnus osv

Lykkes man med disse 3 elementene så lykkes man med bosettingsarbeidet.

Organisatoriske utfordringer og endringer i rammebetingelser: fra 2017 er situasjonen slik at det er et mindre antall flyktninger som skal bosettes på landsbasis, endrede rammebetingelser med tilskuddsfinansiering samt at det nå er flere kommuner i Norge som bosetter enslige mindreårige i forhold til tidligere. Dette er en endring i rammevilkår som Hamarøy kommune ikke har noen påvirkningskraft på. Derfor er utfordringen for Hamarøy i stor grad å tilpasse seg omverdenens endringer.

Behov for endring i tjenestetilbudet: som følge av endringer i rammebetingelser er det behov for relativt raske endringer i tjenestetilbudet i Hamarøy kommune. Basert på tjenestetilbudet i dag har Hamarøy kommune bundet seg opp til relativt høye faste kostnader og disse må reduseres relativt raskt.

Forbedringspotensialer ligger oppsummert i:

- En vurdering av hvorvidt kommunen skal bosette både enslige mindreårige og voksne flyktninger
- Vurdere nivå for bosetting (hvem og hvor mange)
- Forbedre interne rutiner for styring, ledelse og rapportering (prosedyrer, rutiner og systemer)
- Vurdere hvilken type bofellesskap man skal ha
- Gjennomgå og forbedre Introduksjonsprogrammet

Som en generell avslutning på oppsummeringen kan det være greit å minne seg selv om at det arbeidet som Hamarøy kommune har utført mht bosetting og integrering av flyktninger (store som små) har man gjort på anmodning fra staten. At staten som «oppdragsgiver» i mange tilfeller fremstår som uforutsigbar kan man ikke laste Hamarøy kommune for.

Utfordringen for Hamarøy kommune er: å etablere et tjenesteapparat som raskt tilpasser seg rammefaktorene for bosetting og integrering i årene fremover og redusere usikkerhet i arbeidet (dvs å ikke være økonomisk avhengig av å måtte bosette et visst antall flyktninger pr år), og etabler gode styringssystemer for ledelse og rapportering.

10 Anbefalinger

- xii. Så raskt som mulig få kontroll med drifta (overforbruket) og etabler en organisasjon tilpasset inntektene
- xiii. Gjennomfør møter med IMDI og BUF-etat for å kunne danne grunnlaget for videre drift innenfor området (herunder reetablere samarbeidsavtale med IMDI)
- xiv. Få på plass en samarbeidsavtale med IMDI som gir forutsigbarhet
- xv. Det anbefales gjennomført en risikovurdering mht bofellesskapet hvor faktorene sikkerhet og faglighet vurderes.
- xvi. Gjennomføre en vurdering av hvorvidt man i fremtiden skal bosette både enslige mindreårige og voksne flyktninger
- xvii. Det gjøres en vurdering på hvilken måte man best mulig bør organisere bofellesskapet mht antall beboere, voksentetthet, bygningsmasse mv
- xviii. Mål for bosetting må innarbeides i rapporteringen til rådmann og kommunestyre
- xix. Opparbeidelse av fond ifm inntekter fra bosetting og integrering vurderes
- xx. Vurdere bruken av horisontal samhandel mellom flyktningetjenesten og øvrige enheter i kommunen
- xxi. Etablere og forbedre interne rutiner for ledelse, styring og rapportering for tjenesteområdet

11 Dokumentasjon/vedlegg:

Dokumentoversikt: (dokument brukt ifm arbeidet med evalueringen)

- Stortingsmelding nr 6 (En helhetlig integreringspolitikk)
- Mål for inkludering av innvandrerbefolkningen
- Arbeid med enslige mindreårige, asylsøkere og flyktninger (En håndbok for kommunene)
- Traumebevisst omsorg, teori og praksis
- IMDI og BUF-etat websider – praksis og ulike dokumenter og veiledere for tilskudd til kommunene
- Satser for kommunal egenbetaling for barnevernstiltak i 2017 – korrigert (Barne-og likestillingsdepartementet – 12.01.2017)
- KS foredrag – utfordringer mottak og bosetting av flyktninger
- Evaluering av bosettingsarbeidet i Hamarøy kommune i perioden 2010-2014
- Hamarøy kommune – bosetting av flyktninger 2017 (13/515)
- Hamarøy kommune – saksprotokoll 17.12.2015 – bosetting av flyktninger i 2016 og planperioden 2017-2019
- Hamarøy kommune – fstatus jfor bosetting av enslige mindreårige flyktninger i Hamarøy (10/609)
- IMDI – anmodning om bosetting av flyktninger i 2009
- Hamarøy kommune – skriv til IMDI ang bosetting av flyktninger i 2008 (07/977-3)
- IMDI – anmodning om bosetting av flyktninger i 2008
- Hamarøy kommune – saksprotokoll 92/12 – bosetting av flyktninger – tilleggsanmodning 2012 (samt saksfremlegg 12/394 om samme sak)
- IMDI – anmodning om bosetting av flyktninger i 2011
- Hamarøy kommune – svar til IMDI ang bosetting i 2011
- Hamarøy kommune – bosetting av flyktninger i 2017 – arkiv 13/515
- Hamarøy kommune – bosetting av flyktninger 2014-2017 – samarbeidsavtale mellom IMDI og Hamarøy kommune
- Hamarøy kommune – bosetting av flyktninger, korrigering av tidligere vedtak (13/515)
- Hamarøy kommune, stillingsbeskrivelser for HIS (flyktningetjenesten):
 1. Programveileder, 50% stilling
 2. Nattevakt
 3. Miljøarbeider/miljøvaktmester
 4. Miljøterapeut
 5. Miljøarbeider
 6. Bosettingsansvarlig (nestleder)
- Oversikt arbeidsområder Fagansvarlig og Fagkonsulent
- Hamarøy kommune, rutinger/prosdyrebeskrivelser HIS (flyktningetjenesten):
 1. Kontaktpersonens rolle
 2. Oppfølgings-og møtestruktur
 3. Tiltaksplan – skjematisk oversikt
 4. Vedrørende selvskading HIS
 5. Vekking av beboere Sentrum bofellesskap HIS
 6. Nattevaktens oppgaver, sentrum bofellesskap HIS
 7. Miljøterapi som metode HIS
 8. Miljøarbeid HIS
 9. Migrasjonsprosesser; tap, sorg og krise HIS
 10. Kulturforståelse HIS
 11. Ettermiddagsvaktens oppgaver Sentrum bofellesskap HIS
 12. Dagvaktens oppgaver Sentrum bofellesskap HIS

13. Ansvarsvaktens oppgaver Sentrum bofellesskap HIS
14. Presentasjon av Hamarøy Internasjonale Senter (ppt-presentasjon utarbeidet av enhetsleder med generell oversikt over enhetens oppgaver, organisering, utfordringer mv)
15. Tjenesteanalyse for Hamarøy kommune (ikke ferdigstilt før avslutning av denne rapport)
16. SAMARBEIDSAVTALE HIS – HSS.VO - NAV – K.H.VG.SKOLE
17. Hamarøy kommune – sak 09/376-8/EEI – melding om politisk vedtak – Hamarøy kommune som enslig mindreårig-kommune – veien videre
18. Hamarøy kommune – notat sak 09/376-613&73 – Hamarøy som bosettingskommune for EM i nord – en reetablering av flybo i tidligere Hamarøy gjestegård.
19. Det kongelige barne-og likestillingsdepartement – sak 17/416 – 12.01.2017 «Satser for kommunal egenbetaling for barnevernstiltak i 2017 – korrigert».
20. Handlingsplan – del av samarbeidsavtale mellom Hamarøy kommune og IMDI
21. Samarbeidsavtale for barnevernstjensten i Tysfjord og Hamarøy kommuner

SAK 14/17**Orienteringer fra revisjon og sekretariat****Saksgang:**
Kontrollutvalget**Møtedato:**
21.06.2017**Vedlegg:**

- Salten kommunerevisjon IKS 5. mai 2017: Innkalling til representantskapsmøte i Salten kommunerevisjon IKS
- Nordland fylkeskommune 08.05.2017: Protokoll fra kontrollutvalgets møte 8. mai 2017 (saker vedrørende organisering av sekretariat og revisjon)
- Hamarøy kommune 10.05.2017: Avslutning av sak – Tilsyn med legemiddelhåndtering – Hamarøy kommune

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget gis orienteringer fra revisjon og sekretariat om status når det gjelder arbeidet med kontroll og tilsyn.

I samsvar med tidligere praksis legges det frem kopi av innkallinger til representantskap i interkommunale selskaper. Jfr kommunelovens § 80 skal kontrollutvalget

Brev fra Hamarøy kommune er svarbrev i forhold til kontrollutvalgets sak 04/17, hvor utvalget fikk en redegjørelse om kommunens oppfølging av fylkesmannens tilsyn med legemiddelhåndtering. Det fremkommer av oversendte dokumenter at fylkesmannen har avsluttet sitt tilsyn, idet det påpekte avviket nå er lukket.

Inndyr, 14. juni 2017
Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 16.05-2017
Jnr. 17/456
Arkiv nr. 411-419105
Hjemmel u off:

Til representantskapet i Salten kommunerevisjon IKS

Deres ref.: *

Vår ref.: Adm/Repr/paa

Dato: 5. mai 2017

INNKALLING TIL REPRESENTANTSKAPSMØTE I SALTEN KOMMUNEREVISJON IKS

Vedlagt (sendt ut tidligere):

- Oversikt over valgte representanter/vararepresentanter til representantskapet
- Hovedutskrift fra representantskapsmøte 25/5/2016

Det innkalles til representantskapsmøte i Salten kommunerevisjon IKS mandag 22. mai 2017 kl. 1300 på Fauske Hotell, Fauske.

Vi starter med lunsj kl. 1200.

Saksliste:

- Sak 01/17: Godkjenning av innkalling og sakliste
- Sak 02/17: Valg av to til å underskrive protokollen
- Sak 03/17: Valg av revisor og fastsettelse av revisors godtgjørelse
- Sak 04/17: Årsberetning og regnskap 2016
- Sak 05/17: Fastsetting av godtgjørelse til representantskap og styre
- Sak 06/17: Fastsetting av budsjetttramme for 2018
- Sak 07/17: Nytt revisjonsselskap i Nordland
- Sak 08/17: Eventuelt

Sakspapirer vedlegges.

Eventuelle forfall bes meddelt undertegnede snarest.
Vararepresentanter møter kun etter nærmere innkalling.

Espen Rokkan
Representantskapets leder

Per Asbjørn Andersen
Daglig leder

KOPI:
Nordland fylkesrevisjon
Salten kontrollutvalgsservice

Til representantskapets medlemmer

Deres ref.: *

Vår ref.: adm/repr/paa

Dato: 4. mai 2017

SAK 3/2017: VALT AV REVISOR OG FASTSETTING AV REVISORS GODTGJØRELSE

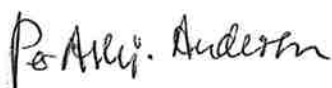
Representantskapet skal på årsmøtet velge revisor og fastsette godtgjørelsen for foregående år etter forslag fra styret.

Nåværende revisor er Nordland fylkesrevisjon v/fylkesrevisor. Bokført revisjonshonorar i 2016 er kr. 27 700,- eksklusiv merverdiavgift.

I samsvar med enstemmig styrevedtak i møte 21. mars 2017 legger styret saken frem for representantskapet med følgende forslag til

vedtak:

Nordland fylkesrevisjon v/fylkesrevisor gjenvelges til selskapets revisor og revisors honorar for 2016 fastsettes til kr. 27 700,- eksklusiv merverdiavgift.

Per Asbjørn Andersen
Daglig leder

Til representantskapet i Salten kommunerevisjon IKS

Deres ref.: *

Vår ref.: adm/repr/paa

Dato: 4. mai 2017

SAK 4/2017: ÅRSBERETNING OG ÅRSREGNSKAP 2016

Vedlagt følger styrets årsberetning og årsregnskap for 2016, samt revisjonsberetning for 2016. I tillegg til det offisielle regnskap vedlegges spesifisert resultatregnskap.

Representantskapet har bestått av:

Kommune	Representant	Vararepresentant
Bodø	Espen Rokkan, leder Charlotte Ringkjøp	Thor Arne Angelsen Åshild Opøyen
Meløy	Gullbjørg Strøm Jakobsen	Arild Kjerpeseth
Gildeskål	Tore Laugsand	Bernt Moe Hansen
Beiarn	Monika Sande	Håkon Sæther
Saltdal	Stig Morten Sletteng	Anne Olaug Jensen
Fauske	Vegard Setså	Siv Anita Johnsen Brekke
Sørfold	Gisle Hansen, nestleder	Jannike Moen
Steigen	John-Terje Ringstad	Christina Falch Holmvåg
Hamarøy	Jan-Folke Sandnes	May Valle

Representantskapet har avholdt 1 møte og behandlet 10 saker.

Styret har bestått av:

Verv	Medlem	Varamedlem
Leder	Johan A. Bakke (Bodø)	Inga-Lill Sundset (Bodø)
Nestleder	Finn Arve Moen (Sørfold)	Eva Stokvik (Gildeskål)
Styremedlem	Mary Astrid Hilling (Hamarøy)	Ragnar Jullum (Hamarøy)
Styremedlem	Tove Beate Wensell (Fauske)	Sverre Hagen (Fauske)
Ansattes representant	Liv Anne Kildal	Barbro Merete Sakariassen

Styret har avholdt 3 møter og behandlet 13 saker.

Personalforhold:

Planlagt nedbemanning ble gjennomført i 2005 til 10 stillingshjemler. I gjennomsnitt har 9 stillingshjemler vært besatt i 2016.

Sykefraværet har i 2016 vært lavere enn i 2015 og utgjør 76 dager eller 3,6 %. I 2015 utgjorde sykefraværet 87 dager eller 4,1 %. I tillegg har det vært 6 fraværsdager som følge av barns sykdom.

Det har ikke vært tatt inn vikarer under sykefravær.

Drift/Økonomi:

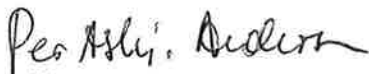
Som det fremgår av regnskapet for 2016 har vi et underskudd på 1,2 mill. kroner. I tråd med representantskapets vedtak i møte i 2015 hvor 1,8 mill. kroner skulle tilbakebetales til eierne ble det budsjettert med tilsvarende i underskudd for 2016. Således er regnskapsresultatet for 2016 om lag 600 tusen bedre enn budsjett. Bedringen skyldes i hovedsak svangerskapspermisjon og vakanse i stillinger uten at vikarer er tatt inn.

For øvrig viser jeg til styrets årsberetning.

Styret behandlet saken i møte 21. mars 2017.

Styrets innstilling:

1. Årsberetning for 2016 tas til orientering.
2. Årsregnskapet for 2016 fastsettes slik det foreligger med et underskudd på kr. 1 207 664,91.
3. Underskuddet dekkes ved bruk av fri egenkapital.

Per Asbjørn Andersen
Daglig leder

Til representantskapets medlemmer

Deres ref.: *

Vår ref.: adm/repr/paa

Dato: 4. mai 2017

SAK 5/2017: FASTSETTING AV GODTGJØRELSE TIL STYRE OG REPRESENTANTSKAP

Representantskapet skal på årsmøtet behandle fastsetting av godtgjørelser til styre og representantskap. Godtgjørelsene skal dekke det ansvar for selskapet som påhviler det enkelte medlem, arbeidet foran og i de berammede møter, samt den plikt medlemmet har til å holde seg løpende orientert om selskapets arbeidsområde. Nåværende satser ble endret i 2016 av representantskapet og fastsatt slik:

	Ny sats
Styret	
Styrets leder årlig godtgjørelse	18 000,-
Styrets nestleder årlig godtgjørelse	9 700,-
Styrets øvrige medlemmer årlig godtgjørelse	7 200,-
Møtegodtgjørelse per møte alle medlemmer	1 190,-
Styrets leder årlig telefongodtgjørelse	610,-

Representantskapet	
Representantskapets leder årlig godtgjørelse	7 200,-

Alle godtgjørelser til representantskapets medlemmer –
Reisegodtgjørelse, møtegodtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste –
dekkes av eierkommunene. Selskapet selv dekker kun årlig
godtgjørelse til representantskapets leder.

Erstatning tapt arbeidsfortjeneste	
Selvstendig næringsdrivende	Inntil kr. 2 710,-
Legitimerte tap av inntekt ved refusjon til arbeidsgiver	I sin helhet
Ulegitimerte utgifter til nødvendig barnepass, landbruksvikar, pass av foreldre	1 630,-
Ulegitimerte tap av inntekt (eks. skoleelever, pensjonister)	360,-

I statsbudsjettet for 2017 anslås den samlede pris- og kostnadsveksten (kommunal deflator) til 2,5 pst.

Styret anbefaler overfor representantskapet at godtgjørelsen økes tilsvarende, og avrundet oppover for de faste godtgjørelser til nærmeste 100 kr og for de løpende til nærmeste 10 kr.

I samsvar med enstemmig styrevedtak i møte 21. mars 2017 legger styret saken frem for representantskapet med følgende forslag til

vedtak:

Godtgjørelse til styret og representantskapet fastsettes slik med virkning fra dato:

	Ny sats
Styret	
Styrets leder årlig godtgjørelse	18 500,-
Styrets nestleder årlig godtgjørelse	9 900,-
Styrets øvrige medlemmer årlig godtgjørelse	7 400,-
Møtegodtgjørelse per møte alle medlemmer	1 220,-
Styrets leder årlig telefongodtgjørelse	630,-
Representantskapet	
Representantskapets leder årlig godtgjørelse	7 400,-

Alle godtgjørelser til representantskapets medlemmer – Reisegodtgjørelse, møtegodtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste – dekkes av eierkommunene. Selskapet selv dekker kun årlig godtgjørelse til representantskapets leder.

Erstatning tapt arbeidsfortjeneste	
Selvstendig næringsdrivende	Inntil kr. 2 780,-
Legitimerte tap av inntekt ved refusjon til arbeidsgiver	I sin helhet
Ulegitimerte utgifter til nødvendig barnepass, landbruksvikar, pass av foreldre	1 670,-
Ulegitimerte tap av inntekt (eks. skoleelever, pensjonister)	370,-

Per Asbjørn Andersen
Daglig leder

Til representantskapets medlemmer

Deres ref.: *

Vår ref.: adm/repr/paa

Dato: 21. april 2017

SAK 6/2017: FASTSETTING AV BUDSJETTRAMME FOR 2018

Utgangspunktet for budsjettrammer 2018 er de forutsetninger som er lagt til grunn i prospektet "Omdanning av Salten kommunerevisjon til IKS".

Budsjettrammen for 2017 ble fastsatt til kr. 9 840 000,-. Utover generell lønns- og prisstigning forventes ikke økte utgifter. I statsbudsjettet for 2017 anslås den samlede pris- og kostnadsveksten (kommunal deflator) til 2,5 pst. Jeg foreslår derfor at budsjettrammen justeres tilsvarende.

I 2018 ventes ingen endringer i arbeidsoppgaver og oppdragsmengde.

I samsvar med enstemmig styrevedtak i møte 21. mars 2017 legger styret saken frem for representantskapet med følgende forslag til

vedtak:

Budsjettrammen for 2018 for Salten kommunerevisjon IKS fastsettes til kr. 10 086 000,-

Per Asbjørn Andersen
Daglig leder

Til representantskapet i Salten kommunerevisjon IKS

Deres ref.: *

Vår ref.: adm/repr/PAA

Dato: 4. mai 2017

SAK 07/2017 – FREMTIDIG ORGANSIERING AV REVISJONSENHETEN

Ved behandlingen av saken i styremøte 31. oktober 2016 ble følgende vedtak fattet:

«Under forutsetning av at Nordland fylkeskommune velger å satse på et felles interkommunalt revisjonsselskap fremover, ønsker styret å gi uttrykk for følgende:

Salten kommunerevisjon IKS er interessert i å bli en del av en slik ordning.

Styret mener at etablering av et konkurransedyktig offentlig alternativ er viktig med hensyn til behovet for kompetansekrevene arbeidsplasser i fylket. En slik etablering vil etter vårt skjønn sikre deltakerkommunene og fylkeskommunen revisjonstjenester av høy kvalitet til en riktig pris, og vil heller ikke avskjære andre løsninger i fremtiden. En senere konkurranseutsetting vil alltid være mulig.

Salten kommunerevisjon IKS vilje til å bli en del av et felles interkommunalt revisjonsselskap med nedslagsfelt i Nordland fylke, er selvsagt betinget av at våre deltakerkommuner for sin del fatter de nødvendige vedtak som gjør en slik integrasjon mulig.

Innholdet i vedtaket sendes til kontrollutvalgene Salten og kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune.»

Innledning

Utgangspunktet for saken er i hovedtrekk:

- ① Nordland fylkeskommune har i mars 2016 besluttet å utrede egen revisjonsordning
- ② Deltakerne i Ytre Helgeland kommunerevisjon har i januar 2016 besluttet tilsvarende utredning
- ③ I Nordland er det ikke etablert et større interkommunalt selskap slik som i andre fylker

Bakgrunn

Det har tidligere blitt vurdert en sammenslåing av enhetene Salten Kommunerevisjon IKS, Indre Helgeland kommunerevisjon og Ytre Helgeland kommunerevisjon. Det ble utarbeidet en prosjektrapport med arbeidstittel «Nordland Revisjon» som konkluderte med å anbefale at det ble etablert et felles interkommunalt selskap for disse tre revisjonsenheter. Denne er tidligere behandlet av styret i Salten kommunerevisjon i sak 13/13 og styret sluttet seg til rapportens konklusjoner. Det viste seg imidlertid at dette sammenslåingsprosjektet, som etter vår vurdering var både tilfredsstillende utredet og rasjonelt begrunnet, av ulike årsaker ikke lot seg gjennomføre. Se styresak 8/14. Vi har ikke full oversikt når det gjelder rekkefølgen av begivenheter, samt hva som eventuelt

utgjør årsak og virkninger. Det er imidlertid et faktum at kommunene Rana, Nesna og Lurøy konkurranseutsatte revisjonstjenestene for perioden 01.01.2015–30.06.2017. I kjølvannet av denne prosessen, har etter hva vi forstår de øvrige av Indre Helgeland Kommunerevisjons tidligere klienter (kommunene Vefsn, Grane, Hattfjelldal, Hemnes) valgt å knytte seg opp mot enten KomRev Trøndelag IKS eller KomRev NORD IKS. Inngåelse av avtaler om interkommunalt samarbeid eller deltakelse i interkommunale selskaper regnes som såkalt egenregi, og medfører slik sett ikke et krav om konkurranseutsetting av revisjonstjenestene.

Det har nå oppstått en ny situasjon – ved at fylkestinget har vedtatt en utredning av alternative modeller for sin revisjonsordning. Dette innebærer at fylkeskommunen kan komme til å ta initiativ til opprettelse av et interkommunalt revisjonsselskap, som vil kunne styrke den kommunale revisjonen i hele fylket. Det er grunn til å anta at prosjektet «Nordland Revisjon» ville ha lyktes dersom fylkeskommunen den gangen hadde gått inn for å etablere en større kommunal revisjonsenhet.

Nærmere om fylkestingets vedtak

Fylkestinget i Nordland besluttet på sin samling 7.–9. mars 2016 å be kontrollutvalget om å utrede revisjonsordningen. Alternativene er dagens ordning – egen fylkesrevisjon, deltakelse i et felles interkommunalt selskap eller kjøp av tjenestene etter forutgående konkurranseutsetting.

Det er forutsatt at utredningen gjennomføres av en «uhildet» part, samt at nødvendig involvering og ivaretagelse av berørte arbeidstakere finner sted.

Nærmere om vedtaket hos deltakerne i Ytre Helgeland kommunerevisjon

Deltakerne i det interkommunale samarbeidet er Herøy kommune, Alstahaug kommune, Leirfjord kommune, Dønna kommune, Lurøy kommune og Træna kommune. Sistnevnte kommune har gjort vedtak om konkurranseutsetting i løpet av 2016, og vil i så fall tre ut av samarbeidet.

Deltakerkommunene har i løpet av januar og februar 2016 besluttet å be kontrollutvalgene foreta en vurdering av organiseringen av revisjonstjenestene. Aktuelle løsninger er nåværende ordning (interkommunalt samarbeid), sammenslåing med andre revisjonsenheter (interkommunalt selskap) eller kjøp av revisjonstjenestene basert på konkurranseutsetting.

Kommunerevisjonsbransjen i Nordland i dag

Sett i et overordnet perspektiv er bildet av aktører og markedsandeler slik:

Aktør	Org. form	Kunder	Folketall	Andel I	Andel II	Gj. snitt
Salten Kommunerevisjon	IKS	9	80 338	20,5 %	33,2 %	8 926
KomRev Nord	IKS	9	45 591	20,5 %	18,9 %	5 066
KomRev Trøndelag	IKS	8	29 557	18,2 %	12,2 %	3 695
Ytre Helgeland Kommunerevisjon	§27	6	14 541	13,6 %	6,0 %	2 424
Kommunerevisjonen i Lofoten	§27	6	24 178	13,6 %	10,0 %	4 030
Ansatt i kommunen	Ingen	1	4 991	2,3 %	2,1 %	4 991
Andre ordninger	AS	5	42 486	11,4 %	17,6 %	8 497
TOTALT		44	241 682	100,0 %	100,0 %	5 493

Opplysningene om befolkning er basert på statistikk pr. 01.01.2015. Markedsandelene (I og II) er basert på hhv. antall kommuner i klientporteføljen, og folketallet i de samme kommunene.

KomRev Trøndelag er hjemmehørende i Nord-Trøndelag fylke, og KomRev Nord i Troms fylke. Begge er hver for seg betydelig større revisjonsenheter enn aktørene i Nordland, og utfører også revisjonstjenestene for respektive fylkeskommuner.

KomRev Trøndelag har disse klientene blant kommunene i Nordland fylke:
Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega, Vevelstad, Vefsn, Grane og Hattfjelldal.

KomRev NORD har følgende kommunekunder i vår region:
Narvik, Hemnes, Tysfjord, Lødingen, Tjeldsund, Evenes, Ballangen, Bø og Sortland.

Så vidt vi kjenner til, revideres følgende kommuner i Nordland av private revisjonsselskaper:
Nesna, Rana, Lurøy, Hadsel og Øksnes.

Kommunerevisjonsmarkedet i Nordland er vanskeligere å bedømme når det gjelder antall årsverk. Men løst anslått snakker vi trolig om minst 50–60 årsverk totalt sett, spesielt tatt i betraktning at det må antas å være en tendens til at det gjennomføres for lite forvaltningsrevisjon og for lite selskapskontroll i enkelte kommuner.

Administrasjonenes vurdering

Situasjonen har vært gjenstand for diskusjon blant lederne i de aktuelle revisjonsenhetene, og vår felles vurdering er at bransjeutviklingen samt den senere tids hendelser skaper et gunstig vindu for etablering av en konkurransedyktig offentlig aktør forankret i vårt eget fylke. Salten kommunerevisjon IKS har hele tiden hatt som overordnet strategisk målsetting nettopp å søke samarbeid og om mulig tettere integrasjon med andre offentlige aktører i kommunerevisjonsbransjen.

Utfordringen knyttet til drift av små og mellomstore revisjonsenheter er blant annet:

- Fagmiljøer som er sårbare for gjennomtrekk
- Manglende attraktivitet i kampen om de beste kandidatene
- Konkurransedyktighet når det gjelder kostnader
- Kundegrunnlaget er ofte begrenset
- Det er vanskelig å tiltrekke seg nye kunder

I tillegg vil prosesser knyttet til kommunesammenslåing etter hvert kunne stille enhetene overfor nye rasjonaliseringskrav, og de minste enhetene vil i beskjedne grad ha mulighet til å realisere stordriftsfordeler samtidig med at det ytes en fullverdig og faglig forsvarlig revisjonstjeneste.

Oppsummering

Ser man utviklingen i et litt større perspektiv, viser utviklingen innenfor andre samfunnssektorer at mangel på konkurransedyktige offentlige alternativer over tid kan gi opphav til økte kostnader. Blant annet fordi revisjon er kompleks tjeneste med et betydelig kommunikasjonsmoment, noe som blant annet krever lokal tilstedeværelse og utstrakt grad av samhandling mellom mennesker. Dette gjør at styring av omfang og kvalitet gjennom rene kommersielle kontrakter ikke alltid gir det optimale resultatet for oppdragsgiver.

Av hensyn til den fremtidige konkurransen i markedet for kontroll og tilsyn av offentlig virksomhet, er det uten tvil slik at det vil tjene både økonomiske og andre interesser hos kjøperne av disse tjenestene at det skapes en robust konstellasjon forankret i Nordland. Målsettingen hos offentlige revisjonsenheter vil være å skape maksimal nytte for kundene. Virksomheten er ikke profittmotivert.

Vi ser for oss at en samling av eksisterende ressurser i Nordland først og fremst vil kunne realisere kostnadsnyergi på områder som planlegging, oppdragsledelse og kvalitetskontroll.

Videre må det forutsettes at mer fylkeskommunal revisjon ute i distriktene vil kunne utføres gjennom lokal tilstedeværelse, og slik sett neppe vil innebære atter en runde med «sentralisering».

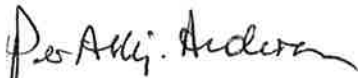
Avslutningsvis er det etter vår oppfatning slik at en samling av kommunerevisjonsbransjen i Nordland vil sikre eksisterende kompetansearbeidsplasser i hele fylket, og trolig ha et visst potensial for å kunne skape nye. Man må unngå at kontroll og tilsyn i offentlig sektor bare blir oppfattet som et lavinteresseprodukt og utelukkende som en kostnadspost. Velorganiserte revisjonstjenester er en av de mest sentrale forutsetningene for et fungerende lokaldemokrati, og Salten kommunerevisjon IKS bør etter administrasjonens oppfatning delta aktivt i en prosess som bidrar positivt i denne retningen. Dette toget går etter vårt skjønn nå.

Videre behandling

Nordland fylkeskommune har i løpet av våren utredet saken.

Denne kommer opp til behandling i kontrollutvalget 8. mai 2017 og skal endelig behandles i Fylkestinget 12. juni 2017.

Kontrollutvalgets saksfremlegg og vedtak ettersendes.

Per Asbjørn Andersen
Daglig leder

Møteprotokoll for Kontrollutvalget

Møtested: Fylkeshuset - Møterom Nordland I
Møtedato: 08.05.2017
Tidspunkt: 08:00 - 11:00

Tilstede	Parti
Kjell-Are Johansen	Ap
Siv Anita Brekke varamedlem	Ap
Espen Thorvaldsen	Frp
Daniel Bjarmann-Simonsen	Høyre
Hanne Nora Nilssen	V
Stian H Bergh varamedlem møtte underbehandlingen av sak 034/2017	

Forfall meldt fra følgende medlemmer	Parti
Berit Hundåla	Sp

Øvrige

Sonja Alice Steen, fylkesordfører
Brynjar Gilberg, fylkesrevisor
Berit Pauline Pedersen, sekretær

Merknader

Under sak 034/2017 Forvaltningsrevisjonsrapport - Tilskuddsforvaltning møtte Stian H Bergh vararepresentant, H.

Sak 037/2017 Saken ble behandlet for lukkede dører jf. offl. § 5, 2 ledd.

Fylkesrådet ved fylkesøkonomisjef Heidi Theodorsen, regnskapsleder gav kontrollutvalget informasjon om årsregnskap og årsberetning 2016, finansforvaltningen 2016 og nummerert brev nr. 4.

I tillegg møtte fylkesrådsleder Tomas Norvoll, fylkesråd for økonomi Knut Petter Torgersen, regnskapsleder Randi Røhne Risvik og budsjettleder Hans Petter Karlsen.

Kontrollutvalget tok en pause på fem minutter fra kl. 0930 til 0935.

038/2017

Utredning av kontrollutvalgets sekretariatsordning i Nordland fylkeskommune

Kontrollutvalgets innstilling til vedtak

1. Kontrollutvalget har vurdert de ulike måtene og organisert sekretariatstjenesten på, og har kommet fram til at en interkommunal løsning er den beste for kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune.
2. Kontrollutvalget sender saken til fylkestinget med følgende forslag til vedtak:
 - a. Fylkestinget slutter seg til kontrollutvalgets forslag om å etablere en interkommunal løsning for kontrollutvalgets sekretariat.
 - b. Det igangsettes et arbeid med å etablere en slik løsning.
 - c. Et forslag til løsning og deltakere legges fram for fylkestinget innen

Bodø den 02.05.2017

Daniel Bjarmann-Simonsen

kontrollutvalgets leder

sign

Torgun M. Bakken

Settesekretær

sign

Kontrollutvalgets sekretær Berit P. Pedersen fratrådte ved behandling av saken, og Eli-Nann Stubberud fra fylkestingets sekretariat og settesekretær Torunn M Bakken tiltrådte.

Daniel Bjarmann-Simonsen, H, fremmet følgende forslag til vedtak:

1. Fylkestinget anbefaler fortsatt en offentlig sekretariatsordning for kontrollutvalget.
2. Fylkestinget ber kontrollutvalget igangsette en utredningsprosess for å etablere en interkommunal løsning for kontrollutvalgets sekretariat, innen 01.07.2018.
3. Fylkestinget ber kontrollutvalget åpne for at offentlige sekretariatstjenester i Nordland gis mulighet til å delta/inngå i arbeidet.
4. Forslag til løsning legges frem for behandling i fylkestinget i løpet av våren 2018.

Behandling

Daniel Bjarmann-Simonsen, H, forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Fylkestinget anbefaler fortsatt en offentlig sekretariatsordning for kontrollutvalget.
2. Fylkestinget ber kontrollutvalget igangsette en utredningsprosess for å etablere en interkommunal løsning for kontrollutvalgets sekretariat, innen 01.07.2018.
3. Fylkestinget ber kontrollutvalget åpne for at offentlige sekretariatstjenester i Nordland gis mulighet til å delta/inngå i arbeidet.
4. Forslag til løsning legges frem for behandling i fylkestinget i løpet av våren 2018.

039/2017

Utredning av revisjonsordningen i Nordland fylkeskommune

Kontrollutvalgets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget anbefaler fortsatt en offentlig revisjon.
2. Fylkestinget ber kontrollutvalget sette i gang en utredningsprosess mellom Nordland fylkeskommune, Salten kommunerevisjon, Ytre Helgeland kommunerevisjon og kommunerevisjonen i Lofoten med sikte på å danne et felles revisjonsenhet (IKS) i Nordland fylke fra og med 01.07.2018.
3. Fylkestinget ber kontrollutvalget i samarbeid med de øvrige kommunale kontrollutvalgene å oppnevne en arbeidsgruppe som skal utarbeide grunnlaget for en sammenslåing av enhetene og forslag til ny selskapsavtale.
4. Resultatet av prosessen legges frem for behandling i fylkestinget våren 2018.
5. Det åpnes også for at andre nærliggende offentlige revisjonstjenester (kommuner i Nordland) som i dag har andre samarbeid og løsninger gis mulighet til å delta/inngå i et samlet revisjonsselskap på et senere tidspunkt.

Bodø, den 04.05.2017

Daniel Bjarmann-Simonsen
kontrollutvalgets leder
sign.

Berit Pauline Pedersen
kontrollutvalgets sekretariat
sign.

Fylkesrevisor Brynjar Gilberg fratradte under behandlingen av saken.

Kontrollutvalget fremmet følgende fellesforslag til innstilling til vedtak

1. Fylkestinget anbefaler fortsatt en offentlig revisjon.
2. Fylkestinget ber kontrollutvalget sette i gang en utredningsprosess mellom Nordland fylkeskommune, Salten kommunerevisjon, Ytre Helgeland kommunerevisjon og kommunerevisjonen i Lofoten med sikte på å danne et felles revisjonsenhet (IKS) i Nordland fylke fra og med 01.07.2018. Det bes også at andre kommuner som i dag har andre samarbeid og løsninger gis mulighet til å delta/inngå i et samlet

- revisjonsselskap.
3. Fylkestinget ber kontrollutvalget i samarbeid med de øvrige kommunale kontrollutvalgene å oppnevne en arbeidsgruppe som skal utarbeide grunnlaget for en sammenslåing av enhetene og forslag til ny selskapsavtale.
 4. Resultatet av prosessen legges frem for behandling i fylkestinget våren 2018.

Behandling

Kontrollutvalgets fellesforslag ble enstemmig vedtatt med 5 stemmer.

Vedtak

1. Fylkestinget anbefaler fortsatt en offentlig revisjon.
2. Fylkestinget ber kontrollutvalget sette i gang en utredningsprosess mellom Nordland fylkeskommune, Salten kommunerevisjon, Ytre Helgeland kommunerevisjon og kommunerevisjonen i Lofoten med sikte på å danne et felles revisjonsenhet (IKS) i Nordland fylke fra og med 01.07.2018. Det bes også at andre kommuner som i dag har andre samarbeid og løsninger gis mulighet til å delta/inngå i et samlet revisjonsselskap.
3. Fylkestinget ber kontrollutvalget i samarbeid med de øvrige kommunale kontrollutvalgene å oppnevne en arbeidsgruppe som skal utarbeide grunnlaget for en sammenslåing av enhetene og forslag til ny selskapsavtale.
4. Resultatet av prosessen legges frem for behandling i fylkestinget våren 2018.

Salten kontrollutvalgsservice
Boks 54

-8138 INNDYR

HAMARØY, 10.05.2017

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 15.05.2017.
Jnr. 17/449
Arkiv nr. 415 6.1
Hjemmel u off:

Saknr.
16/176-17

Arkivkode
G05 &58

Avd/Sek/Saksb
RÅD/OMS/GP

Deres ref.

AVSLUTNING AV SAK - TILSYN MED LEGEMIDDELHÅNTERING - HAMARØY KOMMUNE

Viser til sak 2016/1086 hos fylkesmannen i Nordland angående legemiddelhåndtering ved Hamarøy bygdeheim. Saken er nå avsluttet, sender kopi av brev til orientering.

Med vennlig hilsen

Grete Prestegård
Kommunalsjef helse og omsorg

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur

Fylkesmannen i
NORDLAND

- virker til Nordlands beste

Hamarøy kommune
v/ rådmannen
Oppeid
8294 Hamarøy

HAMARØY KOMMUNE POSTMOTTAK	
16/176	
04 MAI 2017	

Saksb: Julie Tangen
e-post: fmnojut@fylkesmannen.no
TF 75 53 15 16
Vår ref: 2016/1086
Deres ref:
Vår dato: 02.05.2017
Deres dato:
Arkivkode: 733.0

Avslutning - Tilsyn legemiddelhåndtering Hamarøy Bygdeheim, gruppe 1 - Hamarøy kommune

Fylkesmannen viser til tidligere korrespondanse og brev av 20.03.17 ved kommunalsjef helse og omsorg, Grete Prestegård.

Ved dette tilsynet fant vi ett avvik:

Avvik 1:

Kommunen har ikke utarbeidet et kvalitetssystem som, i tilstrekkelig grad, sikrer forsvarlig legemiddelhåndtering ved Hamarøy Bygdeheim.

I følge tilsendt dokumentasjon har kommunen iverksatt tiltak for å lukke det påpekte avviket. Vi forventer nå at tiltakene er gjennomført og satt i verk som beskrevet, og at det er etablert et system som kontrollerer at tiltakene virker som forutsatt.

Vi takker for godt samarbeid.

Det aktuelle tilsynet ansees med dette som avsluttet.

Med hilsen

Jan-Petter Lea
Jan-Petter Lea (e.f.)
fylkeslege

Julie Tangen
Julie Tangen
seniorrådgiver

Dette tilsynet er gjenstand for rapportering

Kopi til:
Statens helsetilsyn
Hamarøy kommune v/ kommunalsjef
Helse og omsorg, Grete Prestegård

Postboks 8128 Dep 0032 OSLO
Oppeid 8294 Hamarøy

SAK 15/17

Eventuelt

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
21.06.2017

Vedlegg:

•

Forslag til vedtak:

Inndyr 14. juni 2017

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget